

**T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**PSİKOLOJİ ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK, DUYGUSAL ZEKA
VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
AYŞE KANDEMİR**

GAZİANTEP-2019

**T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**PSİKOLOJİ ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK, DUYGUSAL ZEKA
VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
AYŞE KANDEMİR**

**TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. LEVENT SÜTÇİGİL**

GAZİANTEP-2019

**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
YÜKSEK LİSANS KABUL VE ONAY FORMU**

Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ayşe KANDEMİR tarafından hazırlanan “Psikoloji Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık, Duygusal Zeka ve Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi” başlıklı tez, 11/01/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucu başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Görevi

Unvanı, Adı ve Soyadı

İmzası:

Kurumu/Üniversitesi

Jüri Başkanı

Prof. Dr. Mehmet Hakan
TÜRKÇAPAR

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Levent SÜTÇİGİL

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Selçuk ASLAN

Gazi Üniversitesi

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

**Prof. Dr. Mazlum ÇELİK
Enstitü Müdürü**

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Psikoloji Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık, Duyusal Zeka ve Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımda, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım. 11/01/2019

Ayşe KANDEMİR

ÖNSÖZ

Çalışmamda emeği geçen değerli tez danışmanım Prof. Dr. Levent Sütçigil'e, bugüne kadar yetişmemde emeği geçen tüm hocalarıma ve benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli aileme içten teşekkür ediyorum. Çalışmanın ilgililere yardımcı olmasını diliyorum. Tezimde işlediğim psikolojik sağlamlığın korunmasında sevginin yerinin büyük olduğunu düşünüyorum. Varlığıyla hayatıma anlam ve güç katan aileme ve tüm sevdiklerime sonsuz sevgilerimi sunuyorum. İyi varsınız.

Çalışmamı çok erken kaybettiğim, hep okumamı isteyen ve destekleyen canım babam Halil Kandemir ve güzel yürekli canım kardeşim Doğan Kandemir'e ithaf ediyorum. Bir gün buluşmak umuduyla...

Gaziantep, 2019

Ayşe KANDEMİR

ÖZET

Bu araştırmada psikoloji lisans eğitimi alan öğrencilerin psikolojik sağamlık, duygusal zeka ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bunun yanında algılanan ebeveyn tutumları, duygusal zeka ve kişilik özelliklerinin psikolojik sağamlık üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemi Hasan Kalyoncu Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi Psikoloji Bölümünde, 2016-2017 yılında öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf düzeyinde 211 öğrenciden oluşmuştur. Veri toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Yetişkin Psikolojik Sağamlık Ölçeği, Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği, Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi ve Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Toplam psikolojik sağamlık puanları ile toplam duygusal zeka puanları, Dışadönüklük, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık, Sorumluluk arasında pozitif yönlü ve Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Toplam Duygusal Zeka Ölçeği puanları ile Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük ve Deneyime Açıklık arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Elde edilen bulgular literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Psikolojik Sağamlık, Duygusal Zeka, Kişilik

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the relationship between the psychological resilience, emotional intelligence and personality traits of psychology undergraduate students. Examining the effects of perceived parental attitudes, emotional intelligence and personality traits on psychological resilience was also aimed. The sample of the study consisted of 211 psychology students at the grade of 1st, 2nd, 3rd and 4th in 2016-2017 at Hasan Kalyoncu University and Istanbul Aydın University. Sociodemographic information of the participants was collected, and Turkish forms of Adult Resilience Measure (ARM), Trait Emotional Intelligence Questionnaire-Short Form (TEIQue-SF), Adjective Based Personality Scale (ABPS) and Egna Minnen Beträffande Uppfostran (S-EMBU) were administered. There was a positive and statistically significant correlation between total psychological resilience scores and total emotional intelligence scores, Extraversion, Openness to experience, Agreeableness, Conscientiousness and there was a negative and statistically significant correlation between total psychological resilience scores and Neuroticism. There was a negative and statistically significant correlation between total emotional intelligence scores and Neuroticism, Extraversion and Openness to experience. The findings were discussed in accordance with the literature.

Keywords: Resilience, Emotional Intelligence, Personality

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	viii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi ve Alt Problemler	3
1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi	3
1.4. Araştırmanın Varsayımları	4
1.5. Araştırmanın Kısıtlılıkları	4
1.6. Tanımlar	5

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Psikolojik Sağlık	6
2.1.1. Risk Faktörleri	7
2.1.2. Koruyucu Faktörler	7
2.1.3. Psikolojik Sağlamlığa Sahip Bireylerin Özellikleri	8
2.1.4. Psikolojik Sağlamlığı Güçlendirmeye Yönelik Çalışmalar.....	9
2.2. Duygusal Zeka.....	10
2.2.1. Zeka ve Türleri	10
2.2.2. Duygusal Zeka Modelleri	11
2.2.3. Duygusal Zekanın İş Hayatındaki Önemi	13
2.3. Kişilik	14
2.3.1. Kişiliğin Bileşenleri.....	14
2.3.2. Kişilik Kuramları.....	14
2.4. İlgili Araştırmalar	18
2.4.1. Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar	18
2.4.2. Yurtdışında Yapılan Çalışmalar	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM VE GEREÇLER	23
3.1. Araştırma Modeli	23
3.2. Evren ve Örneklem.....	23
3.3. Veri Toplama Araçları	23
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	23
3.3.2. Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ-21)	24
3.3.3. Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği - Kısa Form (DZÖÖ-KF).....	24
3.3.4. Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT)	25
3.3.5 Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç).....	25
3.4. İşlem.....	26
3.5. Verilerin Analizi.....	26

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM	28
4.1. Örnekleme Ait Sosyodemografik Bilgiler.....	28
4.2. Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ) Puanları ile Sıfata Dayalı Kişilik Testi (SDKT) Arasındaki İlişki	30
4.3. Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ) ile Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) Arasındaki İlişki.....	32
4.4. Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) ile Sıfata Dayalı Kişilik Testi (SDKT) ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişki	33
4.5. Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği Puanlarının Yordayıcısı Olarak Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu, Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği Kısa Formu ve Sıfata Dayalı Kişilik Testine İlişkin Bulgular	34
4.6. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç), Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ), Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) ile Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT) Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	36
4.7. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç), Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ), Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) ile Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT) Puan Ortalamalarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılması	38
4.8. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç), Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ), Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) ile Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT) Puan Ortalamalarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılması	42
4.9. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç), Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ), Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) ile Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT) Puan Ortalamalarının Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması	45

BEŞİNCİ BÖLÜM	
TARTIŞMA	50
ALTINCI BÖLÜM	
SONUÇ VE ÖNERİLER	58
6.1. Sonuçlar.....	58
6.2. Gelecek Çalışmalara İlişkin Öneriler	61
KAYNAKÇA	63
EKLER.....	72
Ek 1. Gönüllüleri Bilgilendirme Ve Olur (Rıza) Formu	72
Ek 2. Kişisel Bilgi Formu	73
Ek 3. Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği-YPSÖ	77
Ek 4. Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Form	79
Ek 5. Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT)	81
Ek 6. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç)	83

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1. Koruyucu Faktörler	8
Tablo 2. Büyük Beşli Kişilik Faktörleri	16
Tablo 3. Örneklemin Sosyodemografik Bilgileri	28
Tablo 4. Risk Grubundaki Öğrencilere Ait Betimsel Bilgiler	29
Tablo 5. YPSÖ ile SDKT ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	31
Tablo 6. YPSÖ ile DZÖÖ-KF ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	32
Tablo 7. DZÖÖ-KF ile SDKT ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	33
Tablo 8. YPSÖ Puanlarının Yordayıcısı Olarak KAET-Ç, DZÖÖ-KF ve SDKT'ye İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	35
Tablo 9. KAET-Ç, YPSÖ DZÖÖ-KF ile SDKT ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T-testi Sonuçları	37
Tablo 10. KAET-Ç ile YPSÖ ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları	39
Tablo 11. DZÖÖ-KF ile SDKT ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları	41
Tablo 12. KAET-Ç ile YPSÖ ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları	43
Tablo 13. DZÖÖ-KF ile SDKT ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları	44
Tablo 14. KAET-Ç ile YPSÖ ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları	46
Tablo 15. DZÖÖ-KF ile SDKT ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları	48

KISALTMALAR LİSTESİ

EQ	:	Emotional Intelligence
EI	:	Emotional Intelligence
YPSÖ-21	:	Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği
CYRM-28	:	Child and Youth Resilience Measure
DZÖÖ-KF	:	Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Form
TEIQue-SF	:	Trait Emotional Intelligence Questionnaire-Short Form
SDKT	:	Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi
KAET-Ç	:	Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk
EMBU	:	Egna Minnen Beträffande Uppfostran
ARM	:	Adult Resilience Measure
ABPS	:	Adjective Based Personality Scale

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde çalışmanın problem durumuna, problem cümlesine, alt problemlere, çalışmanın amacına, önemine, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve tanımlamalara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İnsan ve yaşamını etkileyen faktörler her zaman merak konusu olmuştur. Olaylar karşısında verilen tepkiler, değerlendirme ve düşünme biçimi, kişisel özelliklerimiz birbirinden farklıdır. Parmak izlerimiz nasıl eşsizse tepkilerimiz, hayatı algılama biçimimiz, kişilik özelliklerimiz de kendine özgüdür. Zorlu yaşam olayları karşısında bazı kişiler dağılıp depresif belirtiler gösterebilirken bazı kişiler daha güçlü durabilmektedir. İki farklı cam düşünelim. Bu camlara tamamen aynı ağırlıkta, aynı şiddette bir taş fırlattığımızda bir cam yüzlerce parçaya bölünürken diğer cam bir kaç parçaya dağılabilir. Burda iki camın yapısının farklı olduğunu görebiliriz. Bu durum psikolojik sağlık kavramını anımsatır. Psikolojik sağlık, olumsuz yaşam olaylarına rağmen bireyin göstermiş olduğu olumlu uyumu ifade eder (Luthar, 2013). Kültürlere göre farklı tanımları yapılmış olmakla beraber, genel olarak stresli olaylar karşısında kişilerin yeni duruma uyumunu ifade ettiği söylenebilir. İngilizcedeki karşılığı 'resilience' - 'sağlık', 'kendini toparlama gücü', 'esneklik' olarak geçer.

Psikolojik sağlamlığı yüksek bireyler, zorluklarla mücadele ederler. Durağan olmaktan çok değişime inandıklarından, stresli yaşam olaylarını güvenliklerini tehdit eden durumlar olarak değil, kişisel gelişimleri için bir fırsat olarak görürler (Sürücü ve Bacanlı, 2010). İnsan yaşamının çeşitli gelişim evreleri vardır. Her gelişim aşamasının gerektirdiği görevler vardır. Lise eğitiminden üniversite hayatına geçiş yapan gençler olumlu unsurlarla beraber olumsuz unsurlarla da karşılaşmaktadırlar. Üniversiteyi kazanmanın yanında yeni bir ortam, arkadaş çevresi, ekonomik zorluklar, gelecek ve meslek kaygısı gibi sosyal, ekonomik ve kültürel faktörler öğrencilerin ruh sağlığını olumsuz etkileyebilir (Özdel, Bostancı, Özdel ve Oğuzhanoglu, 2002). Bu sebepten dolayı üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık açısından risk grubunda oldukları söylenebilir.

Werner (1995)'in çalışmasına göre, psikolojik sağlık söz konusu olduğunda iyi iletişim, problem çözebilme becerileri, olumlu aile bağları koruyucu faktörlerken yoksulluk, uyumsuzluk, perinatal stres, ebeveyn psikopatolojisi risk faktörlerindedir.

Duygusal zeka, kendinin ve diğerlerinin duygularını anlama, izleme, duyguları yönetme becerilerini kapsayan sosyal zekanın alt türü bir kavramdır (Salovey ve Mayer, 1990). Duygusal zeka becerileri, bilişsel becerilerle etkileşim halindedir. Üstün başarı gösterenler bu ikisine de sahiptirler (Goleman, 2017b: 33). Bilişsel zeka ile birbirinin alternatifi değil tamamlayıcıdır (Baltaş, 2015: 7).

Duygusal zekanın özellikle de insanlarla iletişim gerektiren, gözlem ve gözlemin değerlendirmesini içeren mesleklerde daha önemli olduğu düşünülmektedir. Psikoloji, sosyoloji, öğretmenlik gibi iletişim gerektiren sosyal alanlarda daha önemli olduğu söylenebilir. Duygusal zekanın çeşitli alt boyutları vardır: öz bilinç, kendine çekidüzen verme, motivasyon, empati, sosyal beceriler gibi (Goleman, 2017b: 390). Duygusal zeka; duyguları, kendini yönetebilme becerisiyken psikolojik sağlık; yaşadıklarını yönetebilme becerisi, kendini toplama gücüdür. İki kavramın birbirleriyle ilişkisinin ne yönde olduğu araştırmalara göre değişkenlik göstermektedir.

Kişilik, bireyin kendisinden kaynaklanan tutarlı davranışlar ve kişilik içi süreçler olarak tanımlanır. Burada kişiliğin iki boyutundan bahsediliyor. Tutarlı davranış kalıpları derken, bir kişi bugün dışa dönük davranırken yarın içe dönük davranmayacaktır. Kişilik içi süreçlerse içimizde gelişen bilişsel, duygusal, güdüsel süreçlerdir (Burger, 2006: 23). Kişilik, kişiyi diğerlerinden ayıran ona özgü özelliklerdir denilebilir. Parmak izi gibi bireye özgüdür.

Kişiliğin oluşumunu açıklayan birçok kuram vardır. Çok fazla kuram olmasının sebebini bir öyküyle açıklayalım. Bir filin neye benzediğini açıklamaya çalışan beş kör adam vardır. Filin hortumunu tutan fili uzun ve yuvarlak olarak tanımlarken, filin kulağına dokunan fili küçük, ince bir şey olarak tanımlar. Filin gövdesine dokunan ise başka bir şekilde tanımlar. Hepsinin söyledikleri doğrudur; fakat eksiktir. Kişiliği açıklamaya çalışan kuramcılar da kişiliğin farklı farklı boyutlarıyla ilgilenmiştir (Burger, 2006: 24). Kişilik özellikleri ve tiplerine yönelik ise çeşitli sınıflamalar yapılmıştır. Her mesleğin gerektirdiği kişisel özellikler vardır. Örneğin; psikologlar sosyal kişilerdir. Sosyal kişilik ise yardımsever, idealist, sorumlu, anlayışlı, ikna edici ve iş birliğine yatkın olmak gibi özellikler içerir (Yeşilyaprak, 2013: 133). Türkçede 10-15 binin üzerinde kişilik özelliği olduğu söylenenebilir (Cüceloğlu, 2012: 419).

Bireylerin kişilik özellikleri, psikolojik sağlık düzeyleri, duygusal zeka boyutları şüphesiz yaşam karşısında duruşlarını ve tepkilerini etkiler. Duyguları tanımak, yönetmek

kişilere artı kazandırırken duygularla daha yakından ilgilenecek olan ve geleceğin psikologları olacak psikoloji öğrencileri için daha önemlidir.

Tüm insanlar hayat yolculuğunda mutlaka zorlu dönemlerden geçer. Psikoloji öğrencileri ilerideki meslek hayatlarında insan ruh sağlığının iyi oluşu ile ilgili çalışmalar yaparken kendileri de doğal olarak ruhsal anlamda zor dönemlerden geçebilirler. Kendilerinin psikolojik iyi oluşlarının, duygusal zekaya sahip olmanın, kişilik özellikleri olarak da yardımsever, sosyal, iletişime açık, dışa dönük olmanın onlara gerek iş hayatlarında gerek sosyal hayatlarında başarı getireceği düşünülebilir. Psikolojik sağlamlık, duygusal zeka gibi faktörler herkes için önem arz ederken duygularla, iyi oluşla yakından ilgilenecek psikoloji öğrencileri için daha önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

1.2. Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Psikoloji bölümü öğrencilerinin kişilik özellikleri, duygusal zeka düzeyleri ve algıladıkları ebeveyn tutumları psikolojik sağlamlık düzeylerini yordamakta mıdır?

Araştırmada aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Psikoloji bölümü öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile kişilik özellikleri, algıladıkları ebeveyn tutumları ve duygusal zeka düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Psikoloji bölümü öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeyleri, algıladıkları ebeveyn tutumları, kişilik özellikleri ve duygusal zeka düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
3. Psikoloji bölümü öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeyleri eğitim gördükleri sınıf seviyesine, anne-baba eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Hasan Kalyoncu Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi Psikoloji lisans bölümünde öğrenim gören öğrencilerin duygusal zeka, kişilik özellikleri ve algılanan ebeveyn tutumlarının psikolojik sağlamlık üzerindeki etkisinin incelenmesidir.

Psikolojik sağlamlık danışanlar için önemli olduğu kadar ruh sağlığıyla ilgilenen psikolojik danışmanlar, psikologlar için de bir o kadar önemlidir (Cormier ve Hackney, 2015: 19). Psikolojik sağlamlık, duygusal zeka ve kişilik özellikleri gibi faktörler herkes için nemliyen insan ruh sağlığına yatırım yapacak, toplumun şekillenmesinde rol oynayacak psikolog adayları için de önemli bir yere sahip olduğu yadsınamaz. Sadece ruh sağlığı alanında değil birçok alanda duygusal zeka kişiye başarı sağlayan faktörlerdendir. Dünyanın dört bir yanında şirketler içe alımlarda ve terfilerde duygusal zekayı önemsemektedir (Goleman, 2017a: 11). İlgili literatür incelendiğinde psikolojik sağlamlıktan bahsedebilmek için kişinin hayatının bir döneminde onu zorlayan, yaşam olaylarına sahip olması yani risk faktörü taşıması gerektiği grlmektedir. Işık (2016)'ın çalışmasına göre psikolojik sağlamlıkla ilgili yapılan yüksek lisans tezlerinin %58.92'sinde risk faktörü dikkate alınmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin en az bir risk faktörü taşıyor olmasına dikkat edilmiştir. Dolayısıyla çalışmanın psikolojik sağlamlık ölçülürken risk faktörünü de dikkate alacağını göz önünde bulundurursak bu yöndeki eksikliğin giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Son olarak duygusal zeka ve kişilik özellikleri gibi faktörler uzun zamandır araştırmalara konu olmaktadır. Psikolojik sağlamlık kavramı ise son 30 yılda ilgi odağı haline gelmesinin yanında, Türkiye'de konuyla ilgili çok fazla çalışmaya rastlanmamaktadır (Gizir, 2007). Çalışmanın bu yönde de literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Katılımcıların ölçeklerde yer alan soruları içtenlikle cevapladıkları varsayılmaktadır. Bu araştırmada kullanılan YPS-21, DZ-KF, SDKT ve KAET- leklerinin araştırmanın amacına ve yapısına uygun olarak ölçüm yaptđı kabul edilmektedir.

1.5. Araştırmanın Kısıtlılıkları

Araştırmadan elde edilen veriler Hasan Kalyoncu ve İstanbul Aydın niversitesi 2016-2017 eğitim ğretim yılında psikoloji bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır. Ayrıca bulgular uygulanan ölçeklerden elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Psikolojik Sağlamlık (Resilience): Bireyin zorluklar karşısında kendini toparlayabilme kapasitesidir (Cormier ve Hackney, 2015: 19).

Duygusal Zeka (EQ): Kendimizin ve başkalarının hislerini tanıma ve duyguları yönetebilme becerisidir (Goleman, 2017b: 389).

Kişilik: Kişinin tutarlı davranışlar örüntüsü ve kişilik içi süreçlerdir (Burger, 2006: 23).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Psikolojik Sağlamlık

Hayatta her değişim kendiyle beraber bir uyum süreci getiriyor (Erdoğan, Şanlı ve Bekir, 2005). Çevrenizde çeşitli travmalar yaşamış, ailesini kaybetmiş, istismara uğramış veya hayatın zorlu süreçleriyle mücadele eden kişiler vardır. Bu insanlar neden ve nasıl ayakta durabiliyor, hayata nasıl yeniden uyum sağlayabiliyor? Ya da iki kişi düşünün. Birisi ağır bir travma yaşıyor ve hayata daha iyimser bakıyor, birisi de daha az mücadele gerektiren, daha hafif denilebilecek düzeyde sorunlar yaşıyor ve mücadele edecek gücü bulamıyor. Neden? Bu neden sorusu psikolojik sağlamlık kavramını akla getiriyor.

Werner (2005), risk grubu olarak değerlendirilebilecek bir grup Hawaii yerlileri üzerine boylamsal bir araştırma yapmıştır. Çalışma grubunda hayatta kalanların %30'u yoksulluk içinde doğmuş, psikopatolojisi olan ailede büyümüş, düşük eğitim seviyesine sahip anne tarafından yetiştirilmiştir. Bu risk faktörlerinden dört ya da daha fazlasına sahip, yaşları 2 ya da daha fazla olan çocukların üçte ikisi 10 yaşına kadar öğrenme ve davranış problemleri yaşamış ya da 18 yaşına kadar zihinsel sağlık sorunları yaşamıştır. Öte yandan bu çocukların üçte biri kendine güvenen, şefkatli yetişkinlere dönüştüler. Çocukluk ya da ergenlik döneminde herhangi bir öğrenme veya davranışsal problem geliştirmediler. Akademik anlamda başarılı oldular, kendileri için gerçekçi hedefler belirlediler, ev ve sosyal hayatı iyi idare ettiler. 40 yaşına geldiklerinde hiçbiri işsiz değildi, yasal sorunlar yaşamadı ve sosyal hizmetlere güvenmek zorunda kalmadılar. Yaşamlarını iyileştirmek için kasıtlı olarak tasarlanmış eğitim, rehabilitasyon ve terapötik programların, katılımcıların eğilimlerine ve yetkinliklerine bağlı olarak değişken etkilere sahip olduğu görülmüştür (Werner, 2005).

Hayat çoğu zaman bir savaş ve mücadele halindedir. Hayatta karşımıza ne zaman, ne tür bir zorluk, bir belirsizlik çıkacağı bilinemez. Cephanelerimizde ne kadar çok malzememiz varsa hayatta kalma gücümüz o kadar yüksek olur. Psikolojik sağlamlık da cephaneliğimizde kullanabileceğimiz silahlardan biridir.

Psikolojik sağlamlık ile ilgili çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Sağlamlık kavramı yaşanan zorluğa rağmen uyum sürecini ifade etmesiyle beraber kişilik özelliği olarak da kabul edilebilir (Luthar, Cicchetti ve Becker, 2000).

Ungar (2016)'a göre; psikolojik sağlamlık, bireylerin iyi olma halini sağlayacak kaynaklara yönelmesi, fiziksel ve sosyal kaynakları sağlama kapasitesi ve bu kaynakları anlamlı olarak paylaşma kapasitesi olarak tanımlanabilir.

Rutter (2006)'a göre, çevresel risk deneyimlerine stres ya da sıkıntının üstesinden gelmeye karşı nisbi bir direnişe işaret eden bir kavramdır.

Masten, Best ve Garmezy (1990)'e göre, zorlayıcı veya tehdit edici koşullara rağmen başarılı adaptasyon sürecini ifade eder.

Ortak noktaya bakıldığında psikolojik sağlamlık herhangi bir risk faktörü söz konusu olduğunda, kişinin hayatında yeni bir uyum süreci gerektiğinde bu duruma uyum sağlaması, bu durumun üstesinden gelebilmesi, ruhsal ve kişisel bütünlüğünü sağlayabilmesi şeklinde ifade edilebilir.

2.1.1. Risk Faktörleri

Psikolojik sağlamlıktan bahsedebilmek için risk faktörlerinin söz konusu olması lazım. Yani kişilerin yaşamını zora koyan, uyum süreci gerektiren, herhangi bir zorluk olması gerekir.

Gizir (2007), psikolojik sağlamlık kapsamında risk faktörlerini derlemiştir. Çalışmada erken doğum, olumsuz yaşam olayları, ebeveynlerin hastalığı ya da psikopatolojisi, ebeveynlerin boşanması, ölümü, kronik hastalıklar, çocuk istismarı, ekonomik zorluklar, doğal afetler, toplumsal şiddet, evsizlik vb. durumlar risk faktörleri olarak belirlenmiştir.

2.1.2. Koruyucu Faktörler

Koruyucu faktörler engellerin etkisine karşı tamponlayan koşullardır. Kişinin psikolojik sağlamlık açısından sahip olduğu artılardır. Masten ve Coatsworth (1998) koruyucu faktörleri listelemiştir.

Tablo 1. Koruyucu Faktörler

Bireysel	<ul style="list-style-type: none">* Entelektüel kapasitenin yüksek olması* Sosyal* Uyumlu* Özyeterliliğinin olması* Öz güvenli* Yüksek benlik saygısı
Ailesel	<ul style="list-style-type: none">* Ebeveynle yakın ilişki* Sosyoekonomik avantajlar* Aile dışındakilerle destekleyici, yakın ilişkiler
Aile Dışındaki Bağlar	<ul style="list-style-type: none">* Aile dışındaki bir yetişkinle bağlar* Sosyal çevrede yer alma* İyi okullarda okuma

Kaynak: Masten ve Coatsworth (1998).

2.1.3. Psikolojik Sağlamlığa Sahip Bireylerin Özellikleri

Werner psikolojik sağlamlık konusunda çok değerli çalışmalar yapmıştır. Werner (2005), Kauai adasında doğan 698 çocuğu doğumdan orta yaşa kadar izlemiştir. Ruh sağlığı çalışanları, pediatristler, sosyal hizmet çalışanları gibi meslek alanlarından oluşan grup bu çocukları belirli yaş aralıklarında izlemiştir. Çeşitli biyolojik, psikososyal risk faktörleri, zorlu yaşam olayları ve koruyucu faktörler araştırılmıştır. Psikolojik sağlamlık konusunda koruyucu ve risk faktörleri incelenmiştir. Psikolojik sağlamlığa sahip çocukların bebeklik dönemlerinde dahi bakım verenlere olumlu yanıtlar sergiledikleri görülmüş, bu çocukların neşeli, arkadaş canlısı, duyarlı ve sosyal oldukları gözlenmiştir. Dil ve motor becerilerinde, kendi kendilerine yardım konusunda problem geliştiren akranlarından daha iyi oldukları görülmüştür. Psikolojik sağlamlık noktasında, bir büyükle kurulan duygusal bağın, sosyal

desteğinde önemli olduğu söylenebilir. Psikolojik sağlamlığa sahip kişiler yardıma ihtiyacı olan kişilere yardım etme eğiliminde olmuşlardır.

Werner (1995) psikolojik sağlamlığa sahip bireylerin özelliklerini şu şekilde tanımlamıştır: İyi iletişim kurma özelliğine sahiplerdir. Problem çözme yetenekleri gelişmiştir. Değer verilen hobi ve yeteneklere sahiplerdir. Eylemlerinin hayatlarında bir fark yaratabileceğine inanırlar.

Psikolojik sağlamlığa sahip çoğu çocuk yaşamın ilk yılında bakım verenle yakın bağ kurar ve aile dışında çok fazla duygusal destek bulmaktadır. Olumlu mizaç özelliklerine sahiplerdir (Werner, 1984).

2.1.4. Psikolojik Sağlamlığı Güçlendirmeye Yönelik Çalışmalar

Kişilerin psikolojik sağlamlıkları geliştirilebilir. Bu durumla ilgili 3 yaklaşım söz konusudur:

- a. Risk Odaklı:** Kişinin ortamında varolan risklerin azaltılmasını ya da ortadan kaldırılması yaklaşımını benimser.
- b. Nitelik Odaklı:** Kişinin ortamında yer alan risk faktörlerinin etkisinin azaltılıp kişinin varolan niteliklerinin artırılmasını benimser.
- c. Süreç Odaklı:** Kişinin yetkinliğini artıracak kaynakların (aile, toplum ve okul vb). harekete geçirilmesini kolaylaştırmayı hedef alır (Masten, 1994; Masten ve Reed, 2002; Masten ve Powell, 2003).

Psikolojik danışmanlar önleyici çalışmalar kapsamında, psikolojik sağlamlığı artıracak çeşitli programlar hazırlayarak risk altındaki bireylere destek sağlayabilir. Böylece kişilerin zorluklara uyum sağlaması, travmatik yaşantılara karşı direnç kazanmaları, problem çözme becerileri vs. sağlanabilir (Gizir, 2007). Diğer ruh sağlığı alanında çalışan meslek grupları da bu alanda çalışmalar yapabilirler.

Çocukların gelişim dönemlerine hakim olmak, onlarla sağlıklı iletişim kurma yolları bulmak, duygusal ihtiyaçlarına karşı hassas olmak gibi faktörler de kişilerin psikolojik sağlamlıklarını güçlendirmede yardımcı olacaktır (Kararımak, 2006).

2.2. Duygusal Zeka

Psikologlar yaklaşık 100 yıldır zekanın tanımını yapmaya çalışmaktadır. Geçmiş yıllarda zeka dendiğinde akla bilişsel beceriler geliyordu (Baltaş, 2015: 6). Zeka kişinin problem çözebilme gibi zihinsel süreçlerini ve becerisini ifade eden bir kavramdır.

Uzun yıllar zeka testleri matematik - dil gibi alanları ölçerken Gardner'in çoklu zeka kuramıyla bu durum değişmiştir (Aslan, 2013: 11). Böylelikle zekanın sadece matematik çözebilme gibi bilişsel alandan ibaret olmadığı anlaşılmıştır. Bu kurama göre 8 zeka tipi vardır: dilsel, mantıksal / matematiksel, görsel uzaysal, bedensel, müzikal, kişiler arası, kişisel içe dönük ve doğasal (Bee ve Boyd, 2009: 423-424).

Duygusal zeka, ilk kez Salovey ve Mayer (1990) tarafından kullanılmıştır (İşmen, 2001). Duygusal zeka ile ilgili pek çok tanım yapılmış ve son yıllarda araştırmaların ilgi odağı haline gelmiştir. Salovey ve Mayer (1990), duygusal zekayı, kişinin kendisinin ve başkalarının duygularını anlama, arasındaki farkı görebilme ve bunu davranışlarına yansıtma becerisi olarak tanımlamıştır. Salovey ve Mayer, duygusal zekanın özellikle dört temel boyutundan bahsederler. Bunlar: duyguları tanıma, anlama, düzenleme ve kullanma üzerinedir. Bu özelliklere sahip bireyler olumlu veriler elde edebilirken yokluğu bazı güçlüklerle sebep olabilir (Davis, 2008: 7).

Davranışlarımızın, düşüncelerimizin ve duygularımızın fizyolojik ve nörolojik temelleri vardır. Beynimizin öğrenme ve bellek gibi bilişsel kısmında hipokampus önemli rol oynarken duyguların düzenlenmesi kısmından amigdala sorumludur (Öktem, 2016: 1, 12). Amigdalanın zarar gördüğü durumlarda duygusal yeterlilikte sorunlar oluşur (Kılıçarslan, 2010: 30).

2.2.1. Zeka ve Türleri

Zeka kavramı insanlık tarihi kadar eskidir (Davis, 2008: 3). Günümüze kadar zeka bir çok bilim insanı tarafından tanımlanmış ve zekayı açıklayan çeşitli kuramlar oluşturulmuştur. Alfred Binet; zekayı eleştirel düşünebilme, muhakeme edebilme olarak tanımlamıştır. Wechsler'e göre zeka; dünyayı anlama, düşünme, zorluklarla karşılaştığında kaynakları verimli şekilde kullanabilmedir. Piaget'e göre ise zeka çevre ile etkileşim sonucunda kişinin çevreye uyumu ve zihinsel eylemler dizgesidir (Kılıçarslan, 2010: 15).

Zeka türleri hakkında çeşitli görüşler mevcuttur. Bazı kaynaklar üç zeka türünden bahsederken kimi kaynaklarda bu sayı değişkenlik gösterebilmektedir (Kılıçarslan, 2010: 20).

Gardner'a göre ise sözel, mantıksal, görsel, müziksel, kinestetik, sosyal, öze dönük ve doğa zekası olmak üzere 8 farklı zeka alanı bulunmaktadır (Kılıç vd., 2012: 146).

2.2.2. Duygusal Zeka Modelleri

Duygusal zeka, duygusal okur yazar kavramıyla da ifade edilmektedir. Duygusal anlamda okur yazar olmak; kişisel gücümüzü, yaşam kalitemizi artıracak güce sahip olacak şekilde duygularımızı bilmek, tanımak olarak açıklanabilir (Steiner, 2014: 17).

Duygusal zeka yaklaşımlarında iki model göze çarpmaktadır. Duyguların ilişkiler üzerinde belirleyici olduğu varsayımına dayanan "Yetenek Modeli", kişilik özellikleri, davranışlar ve sosyal beceriler gibi yeteneklerin bir arada olduğu duygusal zeka tanımlarına yer veren "Karma Model" dir. Yetenek modeline Mayer ve Salovey'in modeli örnek verilebilir (Cobb ve Mayer, 2000: 14-15). Goleman, Bar-On ve Cooper-Sawaf modelleri de karma modellerdir (Aslan, 2013:51).

Duygu, zeka, kişilik gibi kavramların birbiriyle ilişkili olduğu söylenebilir. Örneğin; duyguyu algılamak zekaya bilgi girdisi sağlarken, duyguyu söylemek kişilik ve amaçlarla etkileşim halindedir (Kılıçarslan, 2010: 33).

2.2.2.1. Mayer ve Salovey'in Duygusal Zeka Modeli

Kişinin kendisinin ve başkalarının duygusal düzenlemelerini içeren, duygusal içerikli problemlerde yine duygulardan faydalanılması gerektiğini belirten yetenek modelidir (Kılıçarslan, 2010: 33). Bu modelde duygusal zeka; duyguların algılanması, anlaşılması, yönetilmesi ve duyguları üretme şeklinde dört boyuttan oluşmaktadır (Erkuş ve Günlü, 2008). Mayer ve Salovey (1997: 87) duygusal zekanın kapsamını şu şekilde ifade etmiştir:

Duyguları Düzenleme: Hoş olan ve olmayan duygulara açık olma, duyguları yansıtma, kişinin kendisinin veya başkalarının duygularını yönetmesini ifade eder.

Duygusal Enformasyonu Anlama ve Bilgi Üretme: Duyguların nedenlerini, farklı duyguların birbiriyle ilişkisini ve duygular arasındaki geçişi anlayabilmedir.

Düşünceyi Kolaylaştıracak Bilgiler: Kısaca kişinin duygularını değerlendirmesini, duygusal mod geçişlerini entegre etmesini, problem çözmeyi sağlamaya yönelik duygusal yapılar kurmayı ifade eder.

Duyguları Algılama, Değerlendirme ve İfade Etme: Kişinin duygularını tanımlayabilmesi ve ifade etmesine yönelik kapsamlı bir yetenek alanıdır.

2.2.2.2. Goleman'ın Duygusal Zeka Modeli

Goleman duygusal zeka tanımlamalarına Mayer ve Salovey'den daha geniş bir çerçeveden bakmıştır (Davis, 2008: 7). Goleman duygusal zekayı duygusal özbilinç, duygu yönetimi, duyguların etkin kullanımı, empati, ilişkileri yürütme olmak üzere 5 alt maddede incelemiştir (Goleman, 2017a: 368-369). Goleman'ın duygusal zeka boyutları, yapıtaşları aşağıda belirtilmiştir:

Kişinin kendi duygularını yönetmesi: Kişinin güvenilir, dürüst olması, belirsizliği tolere edebilmesi ve değişikliğe açık olmasıdır.

Kişinin duygularının farkında olması: Kişinin öz güvenli olması, kendisini gerçekçi bir şekilde değerlendirmesi ve kendisiyle alay edebilmesini kapsar.

Kişinin kendisini motive edebilmesi: Kişinin başarılı olma yönünde istekli olması, başarısızlık karşısında da iyimserliğini kaybetmemesidir.

Empati: Kişinin yetenek geliştirme ve koruma yönünde uzmanlık geliştirmesi ve kültürler arası hassas olabilmesini kapsar.

Sosyal Beceriler: Kişinin etkin liderlik yapması ve ikna edici olabilmesidir (Kılıçarslan, 2010: 36).

2.2.2.3. Bar-On'un Duygusal Zeka Modeli

Bar-On'un duygusal zeka modeli, duygularımızı ve kendimizi ifade edebilmek için duyguları anlayabilme yeteneği, başkalarının duygularını anlama ve insanlarla ilişki kurabilme yeteneği, duygularımızı kontrol edebilme ve yönetebilme yeteneği, değişimi yönetme ve kişisel ya da kişiler arası alanlarla ilgili problem çözme yeteneği, olumlu ruh hali ve kendini motive edebilme yeteneğinden oluşmaktadır. Aşağıdaki tabloda Bar-On'un duygusal zeka boyutları ve bu boyutları oluşturan yetenekler şöyledir:

Kişisel boyut: Öz saygı, bağımsızlık, kendini ifade etme.

Kişiler arası boyut: Empati, sosyal sorumluluk ve kişiler arası ilişki.

Uyum: Problem çözme ve esneklik.

Stres yönetimi: Strese karşı toleranslı olma ve tepki yönetimi.

Genel ruh hali: Optimizm ve mutluluk (Kılıçarslan 2010: 34).

2.2.2.4. Cooper ve Sawaf Modeli

Bu model duygusal zeka ve liderlik üzerinde durmaktadır. Modele göre duygusal zeka 4 boyuttan oluşmaktadır:

- Duyguları öğrenmek
- Duygusal zindelik
- Duygusal derinlik
- Duygusal simya

Pratik sezgi, duygusal geri bildirim, otorite olmadan etki, taahhüt, hesap verebilirlik, vicdan, eşsiz potansiyel, amaç, esneklik, yenileme ve yapıcı hoşnutsuzluk gibi kavramlar söz konusudur (Cooper ve Sawaf, 1998: 29).

2.2.3. Duygusal Zekanın İş Hayatındaki Önemi

Çalışma hayatının kuralları değişmekte ve kişi değerlendirilirken ne kadar akıllı, eğitilmiş olduğu değil, kişinin kendisini ve karşısındakini ne kadar idare edebildiği de önem kazanmaktadır (Goleman, 2017b: 9). Duygusal zekaya sahip bireyler her anlamda avantajlı sayılır. Baltaş (2015: 48)'a göre duygusal zeka kişinin özel hayatını da iş hayatını da doğrudan etkiler. İnsanlarla bir arada çalışmayı gerektiren sosyal alanlardaki mesleklere duygusal zekanın yerinin daha büyük olduğu söylenebilir.

Performans göstergesi bilişsel zekadan çok duygusal yetkinliklerdir. Duygusal zekası yüksek bireyler uzlaşmaya dayalı sinerjik ilişki kurabilme, stresle başa çıkma, insanlarla olumlu ilişki kurma, başkalarını da hesaba katmak gibi özelliklere sahiptir (Baltaş, 2015: 50). Bu özelliklere sahip olmak kişiye iş yaşamında başarı sağlar.

Dünya çapında başarılı müzisyenler, sporcular ve satranç ustaları üzerinde yapılan araştırmalar incelendiğinde bu kişilerin kendi kendilerini motive edip sıkı bir çalışma programı uyguladıkları görülmüştür (Baltaş, 2015: 64). Burada da duygusal zekanın boyutlarının önem kazandığı görülmektedir.

Terapistler, öğretmenler, sosyal hizmet uzmanları, doktorlar insana hizmeti ve yardım etmeyi içeren meslek gruplarıdır. Bu meslek gruplarında çalışanlar, insanlara yardım etmekten keyif alırlar. Bu meslek gruplarında çalışan insanlar başkalarına yardımcı olmak için önce kendilerini iyi anlamalı ve yönetmelidirler. Yani öz güven, öz yönetim, öz değerlendirme ve başkalarıyla iyi çalışabilmeyi gerektirir (Cherniss ve Goleman, 2001). Duygusal zeka her iş

alanında başarı sağlarken ruh sağlığı gibi insana hizmeti içeren meslek gruplarında daha çok gereklidir.

2.3. Kişilik

Üzerinde uzlaşılmış bir tanım olmasa da (Burger, 2006:39; Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2014: 2) kişilik psikologları kişilik kavramını bireyin ayırt edici duygu, düşünce ve davranışlarına katkıda bulunan psikolojik özellikler olarak tanımlamaktadır (Cervone ve Pervin, 2016: 8).

2.3.1. Kişiliğin Bileşenleri

Kişilik; karakter, mizaç, huy gibi güçlü bileşenler içerir. Karakter, insanın duygusal ve zihinsel etkinliğine çevrenin verdiği değer ve kişiye özgü davranışların bütünüdür (Köknel, 1999: 20). Bir kişi iyi karakterli diye adlandırılıyorsa bu o kişinin kişisel özelliklerinin olumlu, istendik olduğu anlamına gelir. Bu yüzden karakter daha çok değerler sistemini içeren, etik bir kavramdır. Mizaç ise kişinin fiziksel özelliklerini de kapsayan, duygusal yapısının kalıtsal yönlerine ait bir terimdir (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2014: 248).

2.3.2. Kişilik Kuramları

Kişiliğin oluşumunu, nasıl ve neye göre şekillendiğini inceleyen çeşitli kişilik kuramları mevcuttur. Psikolojinin ana malzemesi olan insanın karmaşık bir varlık olması ve nesnel değerlendirmeler yapmanın pek mümkün olmaması sebebiyle birden fazla kişilik kuramı mevcuttur (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2014: 5). Her bir kuramın doğru, güçlü ve eleştiri alan yanları vardır. İlk kapsamlı kişilik kuramı Sigmund Freud tarafından geliştirilmiştir (Burger, 2006: 107).

İnsanın yetiştiği ortam, genetik alt yapısı, yaşadığı olaylar vs. mutlaka yapısını, yaşama ve insana bakışını etkiler. Çocuğun kişiliğine yapılan her davranış yetişkin kişiliğine birer yatırımdır. Olumlu veya olumsuz dönütü olacaktır. Kişilik kuramları da kişiliğin oluşumunu, dinamiklerini açıklamaya çalışır. Aşağıda temel kişilik kuramları yalın haliyle açıklanmıştır.

2.3.2.1. Psikanalitik Yaklaşım

Freud tarafından geliştirilen Psikanalitik kuram; bilinç, bilinçdışı, ego, id gibi kavramlarla, gelişimin belirli dönemleriyle ilgilenir. Psikanalitik yaklaşıma göre kişiliği anlamak için kişinin geçmişine bakmak gerekir. İnsanlar bilinç dışı güçler tarafından yönetilmektedir. Bilinç dışı güçlere ulaşmak için ise çeşitli yöntemler kullanır (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2014: 15).

Freud'a göre kişiliği belirleyen, yaşamın ilk 6 yılında geçirilen psikoseksüel aşamalar, biyolojik, içgüdüsel dürtüler ve bilinç dışı motivasyondur (Corey, 2008: 68). Kişiliği açıklarken kendi içinde topografik model, yapısal kuram, psikoseksüel gelişim kuramı gibi modellerden oluşur. Psikanalitik kuram insan davranışının karmaşıklığını kabul eder. Ayrıca hipotezlerin test edilebilirliği açısından problemlidir (Cervone ve Pervin, 2016: 159, 161).

2.3.2.2. Ayırıcı Özellik Yaklaşımı

Ayırıcı özellik yaklaşımı insanları tanımlamak ve davranışı kestirmek için belirli tipleri ve ayırıcı özellikleri belirler. Ayırıcı özellikler üzerine ilk çalışmayı yapan Gordon Allport, ayırıcı özelliklerin sinir sistemindeki fiziksel öğelerden kaynaklandığını belirtmiştir. Bu yaklaşım davranışların altında yatan sebeplere diğer kuramlara göre daha az değinmiştir. Bu kuramın içinde yer alan Büyük Beşli, hangi özelliklerin birbiriyle grup oluşturduğunu açıkladıktan sonra beş boyut kavramını oluşturdular. Araştırmacılar farklı isimler kullanmış olsa da en sık kullanılan kavramlar Nevrotiklik, Dışadönüklük, Açıklık, Uyumluluk ve Özdisiplindir (Burger, 2006: 234, 238, 239, 237, 253).

Costa ve McCrae'nin temsilcisi olduğu beş faktör kişilik kuramı, insanların bireysel farklılıklarının bütün dillerde kodlanabileceği, kişilik yapısını kodlayacak sınıflandırmalar olabileceği varsayımına dayanır (Tatlıhoğlu, 2014).

Tablo 2. Büyük Beşli Kişilik Faktörleri

Faktör	Özellikler
Nevrotiklik (Neuroticism)	Kaygılı ya da sakin Güvensiz ya da güvenli Kendine acıma ya da kendinden memnuniyet
Dışadönüklük (Extraversion)	Sosyal ya da çekingen Eğlenceyi seven ya da ciddi Şefkatli ya da mesafeli
Açıklık (Openness)	Hayalci ya da gerçekçi Çeşitlilik ya da sıradanlık Bağımsız ya da uysal
Uyumluluk - Yumuşak başlılık (Agreeableness)	Yumuşak kalpli ya da katı Güvenen ya da şüphe duyan Yardımcı ya da işbirliği yapmayan
Özdisiplin - Sorumluluk (Conscientiousness)	Düzenli ya da düzensiz Dikkatli ya da dikkatsiz Kendini disipline edebilen ya da zayıf iradeli

Kaynak: McCrae ve Costa (1986).

2.3.2.3. Biyolojik Yaklaşım

Kişilik oluşumunun genetik, kalıtsal yönü yadsınmaz. Fakat kişilik oluşumunda doğuştan gelenle sonradan kazanılanın payını belirlemek zordur (Lelord ve Andre, 2018: 287). Hans Eysenck biyolojinin kişilik üzerine etkili olduğunu açıklayan ilk bilim adamlarından biridir. Kişilik psikologları mizacın büyük oranda kalıtsal olduğunu ve bu mizacın deneyimlerle etkileşime girerek yetişkin kişiliğini oluşturduğunu savunur (Burger, 2006: 378). Kişiliğin biyolojik temellerini konu edinen çalışmalar kişiliğin oluşumunda sadece genetiğin değil çevrenin de etkili olduğunu göstermektedir (Cervone ve Pervin, 2016: 324).

Hiçbir çocuk üzerine her türlü durumun işlenebileceği boş bir levha değildir; fakat yine hiçbir çocuk toplumun veya ebeveynin üzerinde herhangi bir etkisi olmayan önceden belirlenmiş bir kişilikle doğmaz. Biyolojik yaklaşıma göre kalıtsal sınırlar içerisinde olmak

şartıyla çevreyle etkileşim sonucunda çocuğun kişiliği gelişir. Biyolojik yaklaşımın söylediği şey, insanları bir dereceye kadar değiştirebileceğimizdir (Burger, 2006: 357, 378). Çünkü genetik olarak sınırlar çizilmiştir.

2.3.2.4. İnsancıl (Hümanistik) Yaklaşım

İnsancıl yaklaşım insan doğasına iyimser yaklaşıır. İnsancıl kuramlar gelişim ve ilerleme yönünde doğuştan getirilen potansiyele vurgu yapmaktadır (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2014: 293).

İnsancıl psikolojinin kökleri Carl Rogers ve Abraham Maslow'dan gelir. Bu yaklaşımdan bahsedebilmek için kişisel sorumluluk duygusu, şimdi ve burada olma, bireyin fenomenolojisine odaklanma ve kişisel gelişim vurgusu söz konusudur (Burger, 2006: 417, 458).

Rogers kişilik gelişimiyle ilgili belirli gelişim evreleri ve kriterler öne sürmektense koşulsuz olumlu saygıyla yaklaşılması gerektiğini belirtmiştir (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2014: 306). Rogers benlik bilincini önemser. Benlik bilinci ise kişinin kendisiyle ilgili düşüncelerini, algılamalarını, yani kişinin kendisini nasıl gördüğünü özetler. Rogers'a göre koşulsuz sevgiyle büyüyen bireylerin benlik anlayışlarının olumlu ve güçlü olduğu söylenebilir (Cüceloğlu, 2012: 428-429). Kurama göre insana koşulsuz kabul ile yaklaşılmalı ve kişi değerlidir.

Potansiyelini tam kullanan birey özgür ve yaratıcıdır. Benliğin gelişimi süreklilik ve ilerleme halindedir (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2014: 308).

2.3.2.5. Davranışsal / Sosyal Öğrenme Yaklaşımı

Çoğu Amerikan psikolog gözle görülmeyen ego, id, süperego gibi soyut kavramlardan hoşlanmaz, bunun yerine kişiliğin, kişinin öğrenme tarihçesinde yattığını söyler (Cüceloğlu, 2012: 423). Davranışçı kuramlar kişiliği öğrenme perspektifinden açıklamaya çalışır. Kişinin davranışlarının altında yatan nedenler ne öğrendiğiyle ilgilidir. Watson, Pavlov, Skinner, Bandura, Thorndike davranışçılığın önde gelen isimlerindedir. Diğer kuramlardan farklı olarak, kişinin içinde olup bitenle değil gözlenebilir olanla ilgilenir (Yazgan İnanç ve Yerlikaya, 2014: 177).

Davranışçılar bireyin hareketlerini kişinin duygu ve düşüncelerine göre açıklamaz; duygu, düşünce ve davranışları şekillendirenin çevre olduğunu söyler (Cervone ve Pervin,

2016: 355). Davranışçılar davranış gelişimini koşullamalarla açıklar. Kişilik, bireyin geçmişte yaşadığı koşulların bir sonucudur. Rotter ise bir davranışın görülme olasılığının ödül ve ceza sistemiyle ilgili olduğunu belirtir (Burger, 2006: 556).

2.3.2.6. Bilişsel Yaklaşım

Kurama göre kişilik farklılıklarının sebepleri herkesin ayrı bilgi işlem sürecine sahip olmasıdır (Burger, 2006: 606). Bir olay veya durum herkes için aynı şeyi ifade etmeyebilir. İnsanlar olayları yeniden kurgulama özgürlüğüne sahiptir (Cervone ve Pervin, 2016: 425).

George Kelly bilişsel kuramı açıklarken kişisel yapılar kavramını kullanır. Kelly kişisel farklılıkların dünyayı yapılandırma farklılıklarından kaynaklandığını belirtir. Yani iki kişi aynı olayı yaşadığında birbirinden farklı düşünür ve bunun sonucunda farklı tepkiler verir (Burger, 2006: 609-610). Bütün psikolojik süreçler kişilerin olayları veya durumları öngörme biçimleri tarafından kanalize edilir (Cervone ve Pervin, 2016: 422).

2.4. İlgili Araştırmalar

2.4.1. Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar

Özer (2013)'in üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlıklarının (demografik değişkenlerle), duygusal zeka ve kişilik özellikleri değişkenlerini incelediği çalışmasında, psikolojik sağlamlık ile cinsiyet, sınıf düzeyi ve aile geliri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ebeveynlerinin tutumunu demokratik olarak algılayan öğrencilerin psikolojik sağlamlık puanları, ebeveynlerinin tutumunu otoriter, suçlayıcı olarak değerlendiren öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Kişilik özellikleri ile psikolojik sağlamlık arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür.

Topçu (2017) psikolojik sağlamlık düzeyinde kişilik özelliklerinin yordayıcı etkisini incelediği çalışmasında; dışadönüklük, sorumluluk, deneyime açıklık ve yumuşak başlılık arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki; psikolojik sağlamlık ile nevrozizm arasında negatif yönlü anlamlı ilişki bulmuştur. Yumuşak başlılık ve deneyime açıklık alt boyutlarının psikolojik sağlamlığı anlamlı düzeyde açıklamadığı görülmüştür.

Erdoğan (2008)'nin üniversite öğrencileriyle olan çalışmasında duygusal zeka ile cinsiyet arasındaki ilişkiye bakıldığında kız öğrencilerin erkeklerden daha yüksek duygusal

zekaya sahip oldukları görülmüştür. Bakan ve Güler (2017)'in üniversite öğrencileriyle olan çalışmasında öğrencilerin bölümü, aile tutumu, anne babanın medeni durumu, en uzun süre yaşanan yer ile duygusal zeka arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyi ve öğretim türü ile duygusal zeka ve yaşam doyumu arasında da anlamlı fark görülmezken duygusal zeka ve cinsiyet arasında anlamlı fark görülmüştür. Erkeklerin duygusal zeka puanları kadınlarınkinden yüksek bulunmuştur.

Deniz, Erus ve Büyükcebeci (2017)'nin üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada duygusal zekanın bilinçli farkındalık ile psikolojik iyi oluş arasındaki etkinin anlamlı düzeyde olduğu görülmüştür. Yani öğrencilerin bilinçli farkındalıkları arttığında duygusal zekaları da yükselmekte ve bu da psikolojik iyi oluşlarını artırmaktadır. Reisoğlu (2014) üniversite öğrencileriyle olan tez çalışmasında kişilik özelliklerinden dışadönüklük, deneyime açıklık, sorumluluk ve nevrozizm ile duygusal zeka özelliklerinden genel ruh durumu, kişisel ve kişiler arası beceriler, stresle başa çıkma, demografik özelliklerden cinsiyet ve yaşın öznel iyi oluşu anlamlı derecede açıkladığı görülmüştür. Özer ve Deniz (2014)'in üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık düzeylerinin duygusal zeka açısından incelediği çalışmada, psikolojik sağlık ve duygusal zeka alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Çetin, Yeloğlu ve Basım (2015)'in örnekleme üniversite öğrencileri olan çalışmada dışadönüklük, deneyime açıklık, sorumluluk ve yumuşak başlılık seviyeleri yüksek, nevrozizm seviyeleri düşük bireylerin psikolojik sağlıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir.

Aydın (2010)'in üniversite öğrencileriyle çalışmasında umudun ve duygusal zekanın psikolojik sağlamlığın önemli yordayıcıları olduğu görülmüştür. Ayrıca ebeveynin tutumlarını demokratik algılayanların psikolojik sağlamlıklarının otoriter, mükemmeliyetçi ve koruyucu algılayanlardan yüksek olduğu görülmüştür. Duygusal zeka ve algılanan ebeveyn tutumları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Yine aynı çalışmada duygusal zeka ve psikolojik sağlamlığın cinsiyete göre anlamlı farklılaşmadığı görülmüştür.

Deniz ve Yılmaz (2004)'in üniversite öğrencilerinin duygusal zeka ve yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, cinsiyet ve sınıf düzeyine göre duygusal zeka puanları farklılaşmamıştır. Ayrıca yaşam doyumu ve duygusal zeka arasında da anlamlı ilişki gözlenmemiştir. Okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile yapılan çalışmada duygusal zekalarının psikolojik sağlık düzeyleri üzerinde etkisi olduğu görülmüştür (Özözen Danacı ve Pınarcık, 2017).

Gürkan (2014)'in üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, psikolojik sağlık ve iyilik puanlarının bölüm ve sınıf düzeyine göre anlamlı fark görülmüştür. Psikolojik sağlık açısından 1. ve 3. sınıf düzeyine bakıldığında 3. sınıfların lehine anlamlı

fark bulunmuştur. Aynı çalışmada psikolojik sağlamlık ile cinsiyet arasında anlamlı fark görülmemiştir.

Halisdemir (2013), üniversite öğrencileri üzerindeki çalışmasında, cinsiyet ile sınıf düzeyinin psikolojik sağlamlığın anlamlı yordayıcısı olmadığı görülmüştür. Terzi (2008)'nin çalışmasında kendini toparlama gücü ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Özcan (2005), lise öğrencileriyle olan çalışmasında toplam psikolojik sağlamlık puanları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmamıştır. Aydın ve Egemberdiyeva (2018)'nin üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeylerini inceledikleri çalışmada, psikolojik sağlamlık düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamakta, öğrenim görülen bölüme göre ise farklılaşmaktadır. Pdr. bölümünde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyleri daha düşük bulunmuştur. Açıkgöz (2016)'ün tıp fakültesi öğrencileriyle olan çalışmasında, psikolojik sağlamlık puanları erkeklerde kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur. Erdoğan, Özdoğan ve Erdoğan (2015)'in örneklemini üniversite öğrencileri olan çalışmalarında, erkek öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyleri kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Göçet (2006)'in üniversite öğrencilerinin duygusal zeka ve stresle başa çıkma tutumları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, kız öğrencilerin duygusal zeka puanları erkeklerden yüksek bulunmuştur.

Tatlılıoğlu (2014), üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin alt boyutlarını bazı değişkenlere göre incelediği çalışmasında, kişilik özelliklerinin alt boyutlarından dışadönüklük, deneyime açıklık, sorumluluk ve yumuşak başlılık cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermezken; nevrozizm boyutunda ise cinsiyete göre anlamlı fark görülmüştür. Kız öğrencilerin nevrozizm puanları erkeklerden yüksek bulunmuştur.

2.4.2. Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Werner (2005), Kauai adasında doğan çocuklarla boylamsal bir araştırma yapmış; psikolojik sağlamlığı, koruyucu faktörleri ve risk faktörlerini araştırmıştır. Kadınların erkeklerden daha yüksek psikolojik sağlamlığa sahip olduğu, stresle daha etkili şekilde başa çıktığı görülmüştür.

Friborg, Barlaug, Martinussen, Rosenvinge ve Hjemdal (2005) tarafından beş faktörlü kişilik ölçeği kullanılarak yapılan bir çalışmada psikolojik sağlamlık ile kişilik profili pozitif ilişkiliydi.

Genç erişkinlerde psikolojik sağlamlığın, kişilik, baş etme ve psikiyatrik belirtilerle ilişkisi araştırılmıştır. Psikolojik sağlamlık ile nevrozizm arasında güçlü negatif ilişki, dışadönüklük ve sorumluluk arasında ise güçlü pozitif yönde ilişki saptanmıştır. Ayrıca psikolojik sağlamlık ile deneyime açıklık arasında küçük ama pozitif, psikolojik sağlamlık ile yumuşak başlılık arasında ise anlamsız ilişki bulunmuştur (Campbell-Sills, Cohan ve Stein, 2006).

Başka bir çalışmada psikolojik sağlamlık ile nevrozizm arasında anlamlı negatif; psikolojik sağlamlık ile dışadönüklük, deneyime açıklık ve sorumluluk arasında pozitif ilişki bulunmuştur (Nakaya, Oshio ve Kaneko, 2006).

Oshio, Taku, Hirano ve Saeed (2018) psikolojik sağlamlık ile kişilik arasında metaanaliz çalışması yapmıştır. Psikolojik sağlamlık ile nevrozizm arasında negatif; diğer kişilik boyutları (dışadönüklük, deneyime açıklık, sorumluluk ve yumuşak başlılık) ile psikolojik sağlamlık arasında pozitif ilişki bulunmuştur.

Karayip ortaokul ergenleriyle kişilik özellikleri ile psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmada, kişilik özelliklerinden dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk ile psikolojik sağlamlık arasında pozitif ilişki bulunurken nevrozizm ile negatif yönlü ilişki bulunmuştur (Fayombo, 2010).

Sahi ve Raghavi (2016) örnekleme üniversite öğrencileri olan çalışmalarında, kişiliğin stres ile psikolojik sağlamlık ilişkisine bakmıştır. Çalışmada, kadınlarda stresin hem nevrozizm ile hem de psikotisizmle arasında anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur. Toplam örnekleme, stres belirtileri, algılanan stres ve nevrozizm arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Bunun yanında psikotisizm, nevrozizm, dışadönüklük, psikolojik sağlamlık, algılanan stres boyutlarında anlamlı cinsiyet farkları gözlenmemiş ancak stres belirtileri boyutunda anlamlı cinsiyet farkları gözlenmiştir. Ayrıca nevrozizm ve psikotisizm boyutlarındaki kişilerin daha az psikolojik sağlamlık sergiledikleri görülmüştür.

Eley vd. (2013), doktorlarda kişilik özellikleri ile psikolojik sağlamlık ilişkisini incelemiştir. Kişilikteki bireysel farklılıklar psikolojik sağlamlıktaki varyansın %39'unu açıklamıştır. Psikolojik sağlamlık; olgun, sorumlu, iyimser, sebat eden (azimli) ve iş birlikçi olan kişilik özellikleri ile ilişkilendirilmiştir.

Froutan, Mazlom, Malekzadeh ve Mirhaghi (2018), Doğu İran'da sağlık görevlilerinin örnekleme alındığı çalışmada psikolojik sağlamlık ile kişilik arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Kişilik boyutlarından nevrozizm puanları düşük olanların psikolojik sağlamlıklarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Psikolojik sağlamlık ile kişilik özelliklerinden nevrozizm,

deneyime açıklık ve yumuşak başlılık arasında negatif anlamlı; psikolojik sağlamlık ile dışadönüklük, sorumluluk arasında pozitif anlamlı ilişki bulunmuştur.

Liu, Wang ve Lü (2012)'nin duygusal zeka, yaşam doyumu, psikolojik sağlamlık gibi faktörleri araştırdığı, örnekleme üniversite öğrencileri olan çalışmada, duygusal zeka ile yaşam doyumu arasında pozitif anlamlı ilişki görülmüştür. Ayrıca psikolojik sağlamlığın duygusal zeka ve denge üzerinde arabulucu olduğu görülmüştür.

Lopes, Salovey ve Straus (2003)'un, üniversite öğrencilerinden oluşan örnekleminde duygusal zeka testinin duyguları yönetme alt boyutundan yüksek puan alan bireylerin başkalarıyla pozitif ilişkilerin yanı sıra algılanan ebeveyn desteği ve yakın arkadaşlarla negatif etkileşimler bildirme olasılıklarının daha düşük olduğu görülmüştür.

Avustralyalı lise öğrencileriyle yapılan çalışmada, duygusal zeka ile psikolojik sıkıntı arasında doğrudan bir ilişkinin olmamasıyla beraber, daha yüksek duygusal zekanın psikolojik sıkıntının azalmasında ve daha uyumlu başa çıkma ile ilişkili olduğu görülmüştür (Campbell ve Ntobedzi, 2007).

Duygusal zeka boyutlarının olumsuz yaşam olayları karşısında psikolojik sağlamlığın araştırıldığı çalışmada, duygusal zeka boyutlarının (duygusal ifade, duygusal öz-farkındalık, duygusal öz-denetim, duygusal öz-yönetim) olumsuz yaşam olayları karşısında psikolojik sağlamlık için önemli rol oynadığı görülmüştür (Armstrong, Galligan ve Critchley, 2011).

Katılımcıları 18-55 yaş arasındaki İtalyan işçiler olan çalışmada, duygusal zekanın psikolojik sağlamlık ve başarıya yönelik motivasyon üzerinde önemli rolü olduğu görülmüştür (Magnano, Craparo ve Paolillo, 2016).

Day, Therrien ve Carroll (2005) çalışmalarında duygusal zeka, büyük beşli kişilik faktörleri, tip A davranış paterni, günlük güçlükler ve psikolojik sağlık arasındaki ilişkiler incelemiştir. Duygusal zeka kişilik ve tip A davranış paterni ile yüksek derecede ilişkili bulunmuştur.

Caruso, Mayer ve Salovey (2010)'in duygusal zeka ve kişiliği araştırdığı çalışmada, duygusal zeka yapısının ayırt edici geçerliliğini destekleyen, geleneksel kişilik yapısından bağımsız olduğu görülmüştür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM VE GEREÇLER

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma korelasyonel desenli nicel bir araştırmadır. Korelasyonel çalışmalar, iki veya daha fazla değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının araştırıldığı ve değişkenlere müdahale edilmeyen araştırmalardır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014: 184).

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Hasan Kalyoncu Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi Psikoloji Bölümünde, 2016-2017 yılında öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf düzeyi öğrencilerinden oluşmaktadır. Psikolojik sağlık değişkeni için en az bir risk faktörü taşımayanlar örnekleme dahil edilmemiştir. Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden ve en az bir risk faktörü taşıyan öğrencilerin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Amaçlı örnekleme kullanılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği, Duyusal Zeka Özelliği Ölçeği, Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi ve Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu demografik değişkenleri ve psikolojik sağlık için risk faktörü taşıyan öğrencileri tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmış, 30 maddelik bir formdur. Risk faktörü taşıyan öğrencileri tespit etmek amacıyla kişinin (herhangi bir doğal afete, teröre, istismara vs. maruz kalıp kalmadığı, ekonomik zorluklar, akademik başarısızlıklar yaşanıp yaşanmadığı, olumsuz arkadaş çevresi vs.) sorgulanmıştır. Risk faktörü taşımayan öğrenciler çalışmaya dahil edilmemiştir.

3.3.2. Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ-21)

Çocuk ve Genç Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (Child and Youth Resilience Measure (CYRM-28) (Ungar ve Liebenberg, 2011) temel alınarak Arslan (2015) tarafından yetişkin formu oluşturulmuştur.

Ölçek toplamda 21 maddeden oluşmaktadır. Beşli likert yapıdaki ölçek “Beni tamamen tanımlıyor (5)” ile “Hiç tanımlamıyor (1)” arasında derecelendirilmektedir. Puanların yükselmesi yüksek psikolojik sağlamlığa işaret etmektedir. Ölçek 4 alt boyuttan (İlişkisel Kaynaklar, Bireysel Kaynaklar, Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar, Ailesel Kaynaklar) oluşmaktadır.

Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Görkem Arslan tarafından, 470 katılımcı üzerinden yapılmıştır. Örneklemin yaş düzeyi 21-48 arasındadır (Arslan, 2015). Ölçeğin yetişkin formunun faktör yapısı incelenmediği için, ilk önce açımlayıcı faktör analizi ile faktör yapısı belirlenmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda, ölçeğin toplam varyansın %65’ini açıklayan dört faktörlük bir yapıya sahip olduğu, madde faktör yüklerinin ise .53 ile .83 arasında değişmekte olduğu görülmüştür.

Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .94, test - tekrar test katsayısı .85 bulunmuştur. Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin ülkemizde yetişkinlerde psikolojik sağlamlığı değerlendirmede kullanılabileceği görülmüştür (Arslan, 2015).

3.3.3. Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Form (DZÖÖ-KF)

Ölçeğin orijinali (trait-EI) Petrides ve Furnham (2001) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Kesinlikle Katılmıyorum (1) ve Kesinlikle Katılıyorum (7) şeklinde puanlanan, 7’li likert tipli bir ölçektir. Puanların yükselmesi duygusal zekanın arttığını göstermektedir. Ölçek 4 alt boyuttan (İyi oluş, Öz kontrol, Duygusallık, Sosyallik) oluşmaktadır. Toplam duygusal zeka puanı da incelenebilmektedir.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması Deniz, Özer ve Işık tarafından 2013’te yapılmıştır. Çalışma, yaşları 17 ile 32 arasında değişen, 464 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülmüştür (Deniz, Özer ve Işık, 2013). Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi yapılmış, 20 maddeden oluşan dört faktörlü yapı elde edilmiştir. Yapının örneklem verisine uyumunu anlamak için Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçlarına bakılmış ve ölçeğin uygulandığı örnekleme uyumunun iyi olduğu görülmüştür. Ayrıca ölçeğin dil geçerliği ve eş değeriği

İngilizce, Türkçe formlarından elde edilen puanlar arasındaki pozitif korelasyonla desteklendiği saptanmıştır (Deniz vd., 2013).

DZÖÖ-KF'nin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ölçeğin tamamı için .81 bulunmuştur. Test - tekrar test güvenilirlik katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır. Çalışma ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermiştir (Deniz vd., 2013).

3.3.4. Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT)

Ölçek Beş Faktör kuramından yola çıkılarak Bacanlı, İlhan ve Aslan tarafından 2009 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan kadar birçok aşamada üniversite öğrencileri üzerinde uygulama yapılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ise 285 katılımcı üzerinden yapılmıştır (Bacanlı, İlhan ve Aslan, 2009). Ölçek 40 sıfat çiftinden oluşmaktadır. 1 ve 7 arasında puanlanan, 7'li likert tipli bir ölçektir. Beş alt boyuttan (Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük, Deneyime Açıklık, Yumuşak başlılık, Sorumluluk) oluşmaktadır.

SDKT'nin geçerlik durumuna bakmak için yapılan faktör analizinde beş boyutun SDKT'ye ait varyansın %52.6'sını açıkladığı görülmüştür. Analizler sonucunda SDKT'nin boyutlarının uyum geçerliği için kullanılan ölçeklerle orta düzeyde, anlamlı bir yapı sergilediği görülmüştür (Bacanlı vd., 2009).

Güvenirlik çalışmaları kapsamında test - tekrar test yapılmış ve ölçek boyutlarının Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. SDKT'nin boyutlarının iç tutarlılık katsayıları .73 ile .89 arasında değişmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin üniversite öğrencileri üzerinde kullanılabileceği sonucuna varılmıştır (Bacanlı vd., 2009).

3.3.5 Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç)

Orijinal adıyla EMBU (Egna Minnen Beträffande Uppfostran) olan ölçek ilk olarak Perris vd. (1980), tarafından geliştirilmiş, en sonunda Arrindell vd. (1999) tarafından geliştirilerek daha pratik hale getirilmiştir. Ölçek 23 maddeden oluşmaktadır. Her soru anne ve baba için ayrı ayrı cevaplanmaktadır. Hayır, hiçbir zaman (1), Evet, çoğu zaman (4) şeklinde cevaplanan dördümlü likert tiplidir. 3 alt boyuttan oluşmaktadır (Duygusal Sıcaklık, Aşırı Koruyuculuk, Reddedicilik) (Dirik, Yorulmaz ve Karancı, 2015).

Dirik, Yorulmaz ve Karancı (2015) tarafından KAET-Ç ölçeğinin Türkçe uyarlaması yapılmıştır. Bu çalışma 271 kişi üzerinden yapılmış olup katılımcıların yaş ortalaması 26.87'dir.

Yapılan çeşitli analizler sonucunda ölçeğin eş zaman, birleştirici, yapı ve ölçüt geçerliğini desteklediği görülmüştür (Dirik vd., 2015). Ölçeğin alt boyutlarının iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla Cronbach alfa değeri hesaplanmıştır. İç tutarlılık değerleri, baba için; duygusal sıcaklık (0.79), aşırı koruyuculuk (0.73) ve reddedicilik (0.71) olarak hesaplanmıştır. Algılanan anne tutumları için iç tutarlılık katsayıları ise, duygusal sıcaklık (0.75), aşırı koruyuculuk (0.72), reddedicilik (0.64) olarak hesaplanmıştır. Analizler sonucunda KAET-Ç'nin geçerli, güvenilir bir ölçek olduğu görülmüştür (Dirik vd., 2015).

3.4. İşlem

Ölçeklerin gerekli izinleri alınarak çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen psikoloji öğrencilerine uygulanmıştır. Hasan Kalyoncu ve İstanbul Aydın Üniversitesinde Psikoloji bölümünde okuyan öğrencilerin sınıflarına gidilerek uygulanmıştır. Uygulama her sınıf için yaklaşık 30 dakika sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin normal dağılıp dağılmadığını incelemek için Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testleri yapılmıştır. Ayrıca Skewness ve Kurtosis değerleri incelenmiştir. Verilerden elde edilen puanlara ait hem Skewness hem de Kurtosis değerleri -1.5 ile +1.5 arasında değişim gösterdiğinden Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, Algılanan Ebeveyn Tutumları, Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği ve Sıfata Dayalı Kişilik Testinden elde edilen puanların normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013: 86). Bu yüzden verilerin analizinde parametrik analiz yöntemleri kullanılmıştır. İki ölçekten alınan verileri birbiriyle karşılaştırmak için Pearson Korelasyon yöntemi, iki grubun bir ölçekten aldıkları puanların ortalamalarını karşılaştırmak için Bağımsız Gruplar T testi, üç grubun bir ölçekten aldıkları puanların ortalamalarını karşılaştırmak için ANOVA analiz yöntemi kullanılmıştır. Hipotez sınamalarında anlamlı alfa değeri $p < 0.05$ olarak seçilmiştir. Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği Puanlarının hangi Algılanan Ebeveyn Tutumları, Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği ve Sıfata Dayalı Kişilik Testi alt boyutları tarafından yordandığını sınamak

amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Veri analizi için SPSS istatistik programı kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4.1. Örneklemeye Ait Sosyodemografik Bilgiler

Araştırmanın örneklemini oluşturan 211 katılımcıya ait sosyodemografik bilgilere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları aşağıda Tablo 3'te verilmiştir.

Araştırmaya 173 (%82.0) kadın ve 38 (%18.0) erkek dahil olmuştur ve katılımcıların yaş ortalaması 22.62 ± 2.13 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların 59'u (%28.0) 1. sınıf, 55'i (%26.1) 2. Sınıf, 59'u (%28.0) 3. Sınıf ve 38'i (%18.0) 4. sınıf öğrencisi idi.

Katılımcıların anne eğitim durumuna bakıldığında; 125 (%59.2) katılımcının annesi ilköğretim ve altı, 55'inin (%26.1) lise ve 31'inin (%14.7) lisans veya lisansüstü mezunuydular. Baba eğitim durumuna bakıldığında ise; 86 (%40.8) katılımcının babası ilköğretim ve altı, 70'inin (%33.2) lise ve 55'inin (%26.1) lisans veya lisansüstü mezunuydular.

Tablo 3. Örneklemeye Ait Sosyodemografik Bilgileri

	Ort.	S.s
Yaş	22.62	2.13
	N	%
Cinsiyet		
Kadın	173	82.0
Erkek	38	18.0
Sınıf Düzeyi		
1. Sınıf	59	28.0
2. Sınıf	55	26.1
3. Sınıf	59	28.0
4. Sınıf	38	18.0
Anne Eğitim Durumu		
İlköğretim ve altı	125	59.2
Lise	55	26.1
Lisans ve üstü	31	14.7
Baba Eğitim Durumu		
İlköğretim ve altı	86	40.8
Lise	70	33.2
Lisans ve üstü	55	26.1

Tablo 4. Risk Grubundaki Öğrencilere Ait Betimsel Bilgiler

	N	%
Kronik Hastalık Öyküsü		
Evet	44	20.9
Hayır	167	79.1
Ruhsal Hastalık Öyküsü		
Evet	27	12.8
Hayır	184	87.2
Doğum Şekli		
Normal	197	93.4
Prematüre	14	6.6
Madde Kullanımı (Alkol, Uyuşturucu, Sigara)		
Evet	60	28.4
Hayır	151	71.6
Aile İçi Şiddet Görme		
Evet	22	10.4
Hayır	189	89.6
Toplum Tarafından Dışlanma		
Evet	17	4.6
Hayır	194	42.9
Derinden Etkileyen Olumsuz Olay Yaşama		
Evet	135	64.0
Hayır	76	36.0
Akademik Başarısızlıklar		
Evet	95	45.0
Hayır	116	55.0
Aile Üyelerinde Travmatik Yaşantı		
Evet	35	16.6
Hayır	176	83.4
Dört Çocuktan Fazla Ailede Büyüme		
Evet	62	29.4
Hayır	149	70.6
İstismara Maruz Kalma		
Evet	24	11.4
Hayır	187	88.6
Ekonomik Zorluklar Yaşama		
Evet	76	36.0
Hayır	135	64.0
Savaş veya Teröre Maruz Kalma		
Evet	26	12.3
Hayır	185	87.7
Olumsuz Arkadaş Çevresi		
Evet	42	19.9
Hayır	169	80.1
Sık Sık Şehir Değiştirme		
Evet	22	10.4
Hayır	189	89.6
Yakın Çevrenizde Suç İşleyen Bireyler		
Evet	57	27.0
Hayır	154	73.0
Doğal Afete Maruz Kalma		
Evet	30	14.2
Hayır	181	85.8

Araştırmaya katılan öğrenciler bazı risk durumlarına göre incelendiğinde; 44'ü (%20.9) kronik bir rahatsızlık öyküsü ve 27'si (%12.8) ise ruhsal bir rahatsızlık öyküsüne sahip idi. Katılımcılardan 14'ü (%6.6) prematüre doğmuş iken, 60'ı (%28.4) madde (alkol, uyuşturucu, sigara) kullanıyor, 22'si (%10.4) aile içi şiddet görmüş ve 17'si (%4.6) toplum tarafından dışlanmış idi. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%64.0) geçmişinde kendisini etkileyen olumsuz bir olay yaşamış, 95'i (%45.0) akademik başarısızlıklar görmüş ve 62'si (%29.4) dörtten fazla çocuğun olduğu bir ailede büyümüş idi. 35 (%16.6) katılımcı ailesinin geçmişinde travmatik yaşantı olduğunu bildirmiş, 24'ü (11.4) istimara maruz kalmış, 76'sı (%36.0) ekonomik zorluklar yaşamış, 26'sı (%12.3) savaş veya teröre maruz kalmış, 42'si (%19.9) olumsuz arkadaş çevresine sahip idi. Bunun yanında, 22 (%10.4) katılımcı sık sık şehir değiştirmiş, 57 (%27.0) katılımcı çevresinde suça karışmış bireyler olduğunu bildirmiştir. Katılımcılardan 30'u (%14.2) doğal bir afete maruz kalmıştı.

4.2. Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği (YPSÖ) Puanları ile Sıfata Dayalı Kişilik Testi (SDKT) Arasındaki İlişki

Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği Puanları ile Sıfata Dayalı Kişilik Testi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını sınamak amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. YPSÖ ile SDKT ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Sıfata Dayalı Kişilik Testi (SDKT)					
		Duygusal Dengesizlik /Nevrotizm	Dışadönüklük	Deneyime Açıklık	Yumuşak Başlılık	Sorumluluk	
Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği	İlişkisel Kaynaklar	r	-0.274**	0.318**	0.207**	0.247**	0.176*
		p	0.000	0.000	0.003	0.000	0.010
	Bireysel Kaynaklar	r	-0.187**	0.453**	0.429**	0.365**	0.389**
		p	0.006	0.000	0.000	0.000	0.000
	Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar	r	-0.216**	0.092	-0.112	0.104	0.059
		p	0.002	0.182	0.104	0.131	0.390
	Ailesel Kaynaklar	r	-0.158*	0.178**	0.123	0.119	0.072
		p	0.021	0.009	0.075	0.084	0.301
	Toplam Psikolojik Sağlamlık	r	-0.277**	0.305**	0.157*	0.248**	0.196**
		p	0.000	0.000	0.022	0.000	0.004
			** . Korelasyon 0.001 düzeyinde anlamlıdır.				
			* . Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.				

Tablo 5 incelendiğinde, Sıfata Dayalı Kişilik Testinin Duygusal Dengesizlik/ Nevrotizm alt ölçeği ile toplam Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları ($r=-0.277$, $p<0.001$) ve bu ölçeğin İlişkisel Kaynaklar ($r=-0.274$, $p<0.001$), Bireysel Kaynaklar ($r=-0.187$, $p<0.01$), Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar ($r=-0.216$, $p<0.005$) ve Ailesel Kaynaklar ($r=-0.158$, $p<0.05$) alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testinin Dışadönüklük alt ölçeği ile toplam Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları ($r=0.305$, $p<0.001$) ve bu ölçeğin İlişkisel Kaynaklar ($r=0.318$, $p<0.001$), Bireysel Kaynaklar ($r=0.453$, $p<0.001$) ve Ailesel Kaynaklar ($r=0.178$, $p<0.01$) alt ölçekleri arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testinin Deneyime Açıklık alt ölçeği ile toplam Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları ($r=0.157$, $p<0.05$) ve bu ölçeğin İlişkisel Kaynaklar ($r=0.207$, $p<0.005$) ve Bireysel Kaynaklar ($r=0.429$, $p<0.001$) alt ölçekleri arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testinin Yumuşak Başlılık alt ölçeği ile toplam Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları ($r=0.248$, $p<0.001$) ve bu ölçeğin İlişkisel Kaynaklar ($r=0.247$, $p<0.001$) ve Bireysel Kaynaklar ($r=0.365$, $p<0.001$) alt ölçekleri arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testinin Sorumluluk alt ölçeği ile toplam Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları ($r=0.196$, $p<0.005$) ve bu ölçeğin İlişkisel Kaynaklar ($r=0.176$, $p<0.05$) ve

Bireysel Kaynaklar ($r=0.389$, $p<0.001$) alt ölçekleri arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

4.3. Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ) ile Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) Arasındaki İlişki

YPSÖ ile DZÖÖ-KF ve alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını sınamak amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. YPSÖ ile DZÖÖ-KF ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

			Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği					
			İyi Oluş	Öz Kontrol	Duygusallık	Sosyallık	Toplam Duygusal Zeka	
Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği	İlişkisel Kaynaklar	P	0.456**	-0.158*	-0.175*	0.074	0.099	
		r	0.000	0.022	0.011	0.286	0.150	
	Bireysel Kaynaklar	P	0.460**	-0.221**	-0.193**	0.131	0.121	
		r	0.000	0.001	0.005	0.057	0.080	
	Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar	P	0.301**	0.007	-0.086	0.107	0.137*	
		r	0.000	0.923	0.211	0.122	0.047	
	Ailesel Kaynaklar	P	0.333**	-0.022	-0.126	-0.001	0.085	
		r	0.000	0.749	0.068	0.991	0.219	
	Toplam Psikolojik Sağlamlık	P	0.491**	-0.107	-0.179**	0.100	0.146*	
		r	0.000	0.121	0.009	0.147	0.034	
	** . Korelasyon 0.001 düzeyinde anlamlıdır.							
	* . Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.							

Tablo 6 incelendiğinde, Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin İlişkisel Kaynaklar alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş ($r=0.456$, $p<0.001$) alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken Öz Kontrol ($r=-0.158$, $p<0.05$) ve Duygusallık ($r=-0.175$, $p<0.05$) alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin Bireysel Kaynaklar alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş ($r=0.460$, $p<0.001$) alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken Öz Kontrol ($r=-0.221$, $p<0.005$) ve Duygusallık ($r=-0.193$, $p<0.01$) alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Psikolojik Sağlık Ölçeğinin Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş ($r=0.301$, $p<0.001$) alt ölçeği ve toplam duygusal zeka puanı ($r=0.137$, $p<0.05$) arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Psikolojik Sağlık Ölçeğinin Ailesel Kaynaklar alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş ($r=0.333$, $p<0.001$) alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Toplam psikolojik sağlık puanları ile toplam duygusal zeka puanı ($r=0.146$, $p<0.05$) ve alt ölçeklerinden İyi Oluş ($r=0.491$, $p<0.001$) alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken Duygusalılık ($r=-0.179$, $p<0.01$) alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

4.4. Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) ile Sıfata Dayalı Kişilik Testi (SDKT) ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişki

Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği ile Sıfata Dayalı Kişilik Testi ve alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını sınamak amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. DZÖÖ-KF ile SDKT ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiye Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği					Toplam Duygusal Zeka	
		İyi Oluş	Öz Kontrol	Duygusalılık	Sosyallik			
Sıfata Dayalı Kişilik Testi	Duygusal Dengesizlik/ Nevrotizm	r	-0.391**	0.276**	0.304**	0.095	0.168*	
		p	0.000	0.000	0.000	0.169	0.015	
	Dışadönüklük	r	0.348**	-0.026	-0.119	0.101	0.194**	
		p	0.000	0.705	0.084	0.146	0.005	
	Deneyime Açıklık	r	0.355**	-0.131	-0.044	0.070	0.154*	
		p	0.000	0.057	0.528	0.310	0.026	
	Yumuşak Başlılık	r	0.280**	-0.096	-0.030	0.032	0.108	
		p	0.000	0.166	0.660	0.647	0.119	
	Sorumluluk	r	0.296**	-0.157*	-0.105	0.012	0.025	
		p	0.000	0.023	0.128	0.861	0.714	
			**	Korelasyon 0.001 düzeyinde anlamlıdır.				
			*	Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.				

Tablo 7 incelendiğinde Sıfata Dayalı Kişilik Testi Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm alt ölçeği ile toplam Duygusal Zeka Ölçeği puanı ($r=0.168$, $p<0.05$), Öz Kontrol ($r=0.276$, $p<0.001$) ve Duygusallık ($r=0.304$, $p<0.001$) alt ölçekleri arasındaki pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken İyi Oluş ($r=-0.391$, $p<0.001$) alt ölçeği arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testi Dışadönüklük alt ölçeği ile toplam Duygusal Zeka Ölçeği puanı ($r=0.194$, $p<0.01$) ve İyi Oluş ($r=0.348$, $p<0.001$) alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testi Deneyime Açıklık alt ölçeği ile toplam Duygusal Zeka Ölçeği puanı ($r=0.154$, $p<0.05$) ve İyi Oluş ($r=0.355$, $p<0.001$) alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testi Yumuşak Başlılık alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş ($r=0.280$, $p<0.001$) alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testi Sorumluluk alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş ($r=0.296$, $p<0.001$) alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken Öz Kontrol ($r=-0.157$, $p<0.05$) ile negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

4.5. Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği Puanlarının Yordayıcısı Olarak Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu, Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği Kısa Formu ve Sıfata Dayalı Kişilik Testine İlişkin Bulgular

Katılımcıların Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği Puanlarının hangi Algılanan Ebeveyn Tutumları, Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği ve Sıfata Dayalı Kişilik Testi alt boyutları tarafından yordandığını sınamak amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. YPSÖ Puanlarının Yordayıcısı Olarak KAET-Ç, DZÖÖ-KF ve SDKT'ye İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Model	R	R ²	B	SH	β	t	p	İkili r	Kısmi r
(Constant)	0.666	0.444	49.218	7.586		6.488	0.000		
Baba Duygusal Sıcaklık			0.363	0.261	0.141	1.391	0.166	0.478	0.099
Baba Aşırı Koruyuculuk			-0.146	0.205	-0.061	-0.713	0.477	-0.005	-0.051
Baba Reddedicilik			0.289	0.454	0.054	0.636	0.525	-0.180	0.046
Anne Duygusal Sıcaklık			0.611	0.267	0.236	2.286	0.023	0.499	0.162
Anne Aşırı Koruyuculuk			0.250	0.195	0.111	1.284	0.201	0.066	0.092
Anne Reddedicilik			-0.428	0.460	-0.079	-0.931	0.353	-0.201	-0.067
İyi Oluş			0.610	0.195	0.221	3.129	0.002	0.491	0.219
Öz Kontrol			-0.162	0.178	-0.058	-0.913	0.362	-0.107	-0.065
Duygusalılık			-0.123	0.166	-0.047	-0.743	0.458	-0.179	-0.053
Sosyalılık			0.291	0.201	0.082	1.444	0.150	0.100	0.103
Duygusal Dengesizlik/ Nevrotizm			-0.222	0.097	-0.147	-2.282	0.024	-0.277	-0.161
Dışadönüklük			0.339	0.096	0.279	3.533	0.001	0.305	0.245
Deneyime Açıklık			-0.317	0.113	-0.225	-2.811	0.005	0.157	-0.197
Yumuşak Başlılık			0.174	0.091	0.136	1.913	0.057	0.248	0.136
Sorumluluk			-0.077	0.098	-0.054	-0.791	0.430	0.196	-0.057
Bağımlı Değişken: Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği Toplam Puanları									

Yapılan analiz sonuçlarına göre, Anne Duygusal Sıcaklık ($\beta=0.236$, $t= 2.286$, $p<0.05$), İyi Oluş ($\beta=0.221$, $t= 3.129$, $p<0.005$), Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm ($\beta=-0.147$, $t= -2.282$, $p<0.05$), Dışadönüklük ($\beta=0.279$, $t= 3.533$, $p<0.005$) ve Deneyime Açıklık ($\beta=-0.225$, $t=-2.811$, $p<0.01$) alt ölçekleri kişilerin Psikolojik Sağlık puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur. Anne Duygusal Sıcaklık, İyi Oluş, Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük ve Deneyime Açıklık alt boyutları Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği puanlarının %44.4'ünü açıklamaktadır ($R^2=0.444$, $F(15, 210) = 10.372$, $p<0.001$).

4.6. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç), Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği (YPSÖ), Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) ile Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT) Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

KAET-Ç, YPSÖ, DZÖÖ-KF ve SDKT ölçekleri ile alt ölçeklerinin puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini sınamak amacıyla bağımsız örneklem t-testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. KAET-Ç, YPSÖ, DZÖÖ-KF ile SDKT ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin T-testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Ort.	S.s	S.D.	t	p	d
Baba-Duygusal Sıcaklık	Erkek	38	19.45	4.49	209	0.047	0.962	0.01
	Kadın	173	19.41	4.33				
Baba-Aşırı Koruyuculuk	Erkek	38	18.37	4.63	209	-1.034	0.302	-0.19
	Kadın	173	19.24	4.74				
Baba-Reddedicilik	Erkek	38	9.42	2.64	209	1.422	0.156	0.23
	Kadın	173	8.88	1.97				
Anne-Duygusal Sıcaklık	Erkek	38	19.89	4.30	209	-0.507	0.612	-0.09
	Kadın	173	20.29	4.34				
Anne-Aşırı Koruyuculuk	Erkek	38	18.74	5.30	209	-1.677	0.095	-0.29
	Kadın	173	20.23	4.90				
Anne-Reddedicilik	Erkek	38	9.08	1.96	209	-0.067	0.946	-0.01
	Kadın	173	9.10	2.10				
İlişkisel Kaynaklar	Erkek	38	23.16	4.03	209	-1.649	0.101	-0.29
	Kadın	173	24.25	3.64				
Bireysel Kaynaklar	Erkek	38	20.21	2.84	209	-0.811	0.418	-0.14
	Kadın	173	20.58	2.51				
Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar	Erkek	38	16.68	5.54	209	-3.523	0.001	-0.59
	Kadın	173	19.65	4.49				
Ailesel Kaynaklar	Erkek	38	19.45	4.31	209	-2.445	0.015	-0.40
	Kadın	173	20.99	3.32				
Toplam Psikolojik Sağlamlık	Erkek	38	79.50	12.89	209	-3.026	0.003	-0.51
	Kadın	173	85.47	10.58				
İyi Oluş	Erkek	38	20.82	3.49	209	1.321	0.188	0.25
	Kadın	173	19.86	4.17				
Öz Kontrol	Erkek	38	15.53	3.87	209	0.627	0.531	0.11
	Kadın	173	15.08	4.05				
Duygusal Duygusal	Erkek	38	13.37	4.17	209	-0.613	0.540	-0.11
	Kadın	173	13.84	4.36				
Sosyallik	Erkek	38	16.42	3.36	209	1.712	0.088	0.30
	Kadın	173	15.45	3.12				
Toplam DZÖÖ-KF	Erkek	38	83.42	11.12	209	1.247	0.214	0.22
	Kadın	173	81.09	10.27				
Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm	Erkek	38	22.82	7.42	209	-1.323	0.187	-0.24
	Kadın	173	24.58	7.47				
Dışadönüklük	Erkek	38	44.26	8.32	209	-0.948	0.344	-0.18
	Kadın	173	45.84	9.46				
Deneyime Açıklık	Erkek	38	41.92	7.46	209	-0.750	0.454	-0.14
	Kadın	173	42.99	8.10				
Yumuşak Başlılık	Erkek	38	48.47	8.64	209	-0.626	0.532	-0.11
	Kadın	173	49.46	8.86				
Sorumluluk	Erkek	38	35.29	6.99	209	-0.612	0.541	-0.11
	Kadın	173	36.15	8.03				

Yapılan analiz sonucuna göre; Erkek ve kadın katılımcıların Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur [$t(209)=-3.523$, $p<0.05$, $d=-0.59$]. Kadın katılımcıların Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar puan ortalamaları ($\bar{x}=19.65\pm 4.49$) erkek katılımcıların puan ortalamalarından ($\bar{x}=16.68\pm 5.54$) daha yüksek bulunmuştur.

Erkek ve kadın katılımcıların Ailesel Kaynaklar puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur [$t(209)=-2.445$, $p<0.05$, $d=-0.40$]. Kadın katılımcıların Ailesel Kaynaklar puan ortalamaları ($\bar{x}=20.99\pm 3.32$) erkek katılımcıların puan ortalamalarından ($\bar{x}=19.45\pm 4.31$) daha yüksek bulunmuştur.

Erkek ve kadın katılımcıların Toplam Psikolojik Sağlamlık puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur [$t(209)=-3.026$, $p<0.05$, $d=-0.51$]. Kadın katılımcıların Psikolojik Sağlamlık puan ortalamaları ($\bar{x}=85.47\pm 10.58$) erkek katılımcıların puan ortalamalarından ($\bar{x}=79.50\pm 12.89$) daha yüksek bulunmuştur.

4.7. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç), Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ), Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) ile Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT) Puan Ortalamalarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

KAET-Ç, YPSÖ, DZÖÖ-KF ve SDKT ölçekleri ile alt ölçeklerinin puan ortalamalarının anne eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini sınamak amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 10 ve Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 10. KAET-Ç ile YPSÖ ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Tanı Grubu	n	Ort. (S.s.)	F	p	η^2	Fark
Baba-Duygusal Sıcaklık	A.İlköğretim ve Altı	125	18.72 (4.47)	4.382	0.014	0.040	B>A
	B.Lise	55	20.71 (4.29)				
	C.Lisans ve Üstü	31	19.94 (3.40)				
Baba-Aşırı Koruyuculuk	A.İlköğretim ve Altı	125	19.51 (4.61)	1.256	0.287		
	B.Lise	55	18.47 (4.64)				
	C.Lisans ve Üstü	31	18.45 (5.27)				
Baba-Reddedicilik	A.İlköğretim ve Altı	125	9.28 (2.30)	3.425	0.034	0.032	A>C
	B.Lise	55	8.67 (1.83)				
	C.Lisans ve Üstü	31	8.32 (1.54)				
Anne-Duygusal Sıcaklık	A.İlköğretim ve Altı	125	19.43 (4.41)	5.358	0.005	0.049	B>A
	B.Lise	55	21.51 (4.25)				
	C.Lisans ve Üstü	31	21.10 (3.47)				
Anne-Aşırı Koruyuculuk	A.İlköğretim ve Altı	125	20.50 (4.86)	2.786	0.064		
	B.Lise	55	19.73 (5.45)				
	C.Lisans ve Üstü	31	18.19 (4.38)				
Anne-Reddedicilik	A.İlköğretim ve Altı	125	9.34 (2.10)	3.750	0.025	0.035	A>C
	B.Lise	55	9.04 (2.21)				
	C.Lisans ve Üstü	31	8.23 (1.41)				
İlişkisel Kaynaklar	A.İlköğretim ve Altı	125	23.82 (3.96)	1.021	0.362		
	B.Lise	55	24.67 (3.51)				
	C.Lisans ve Üstü	31	23.90 (3.05)				
Bireysel Kaynaklar	A.İlköğretim ve Altı	125	20.30 (2.61)	1.905	0.151		
	B.Lise	55	20.58 (2.36)				
	C.Lisans ve Üstü	31	21.29 (2.66)				
Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar	A.İlköğretim ve Altı	125	19.66 (4.70)	2.910	0.057		
	B.Lise	55	18.85 (4.93)				
	C.Lisans ve Üstü	31	17.39 (4.81)				
Ailesel Kaynaklar	A.İlköğretim ve Altı	125	20.18 (3.86)	3.625	0.208		
	B.Lise	55	21.60 (3.19)				
	C.Lisans ve Üstü	31	21.29 (2.38)				
Toplam Psikolojik Sağlamlık	A.İlköğretim ve Altı	125	83.95 (11.9)	0.505	0.604		
	B.Lise	55	85.71 (10.7)				
	C.Lisans ve Üstü	31	83.87 (9.31)				

Yapılan analiz sonuçlarına göre; katılımcıların KAET-Ç alt ölçeği Baba-Duygusal Sıcaklık puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-208)}= 4.382$, $p=0.014$, $\eta^2=0.040$]. Farklılıkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma Bonferroni sonuçlarına göre; anne eğitim düzeyi lise olan kişilerin Baba-Duygusal Sıcaklık puan ortalamaları ($\bar{x}=20.71\pm 4.29$) anne eğitim

düzeyi ilköğretim ve altı kişilerin puan ortalamalarından ($\bar{x}=18.72\pm 4.47$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların KAET-Ç alt ölçeği Baba-Reddedicilik puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-208)}= 3.425$, $p=0.034$, $\eta^2=0.032$]. Farklılıkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma Bonferroni sonuçlarına göre; anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı olan kişilerin Baba-Reddedicilik puan ortalamaları ($\bar{x}=9.28\pm 2.30$) anne eğitim düzeyi lisans ve üstü kişilerin puan ortalamalarından ($\bar{x}=8.32\pm 1.54$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların KAET-Ç alt ölçeği Anne-Duygusal Sıcaklık puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-208)}= 5.358$, $p=0.005$, $\eta^2=0.049$]. Farklılıkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma Bonferroni sonuçlarına göre; anne eğitim düzeyi lise olan kişilerin Anne-Duygusal Sıcaklık puan ortalamaları ($\bar{x}=21.51\pm 4.25$) anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı kişilerin puan ortalamalarından ($\bar{x}=19.43\pm 4.41$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların KAET-Ç alt ölçeği Anne-Reddedicilik puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-208)}= 3.750$, $p=0.025$, $\eta^2=0.035$]. Farklılıkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma Bonferroni sonuçlarına göre; anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı olan kişilerin Anne-Reddedicilik puan ortalamaları ($\bar{x}=9.34\pm 2.10$) anne eğitim düzeyi lisans ve üstü kişilerin puan ortalamalarından ($\bar{x}=8.23\pm 1.41$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 11. DZÖÖ-KF ile SDKT ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Tanı Grubu	n	Ort. (S.s.)	F	p	η^2	Fark
İyi Oluş	A.İlköğretim ve Altı	125	19.63 (3.98)	1.465	0.233		
	B.Lise	55	20.62 (4.08)				
	C.Lisans ve Üstü	31	20.58 (4.31)				
Öz Kontrol	A.İlköğretim ve Altı	125	15.56 (3.98)	2.007	0.137		
	B.Lise	55	14.87 (4.07)				
	C.Lisans ve Üstü	31	14.03 (3.89)				
Duygusallık	A.İlköğretim ve Altı	125	14.10 (4.50)	1.115	0.330		
	B.Lise	55	13.44 (3.67)				
	C.Lisans ve Üstü	31	12.94 (4.63)				
Sosyallik	A.İlköğretim ve Altı	125	15.62 (3.28)	0.016	0.984		
	B.Lise	55	15.58 (2.92)				
	C.Lisans ve Üstü	31	15.71 (3.30)				
Toplam DZÖÖ-KF	A.İlköğretim ve Altı	125	81.67 (10.8)	0.238	0.788		
	B.Lise	55	81.82 (10.4)				
	C.Lisans ve Üstü	31	80.32 (8.92)				
Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm	A.İlköğretim ve Altı	125	24.37 (7.29)	0.030	0.971		
	B.Lise	55	24.15 (7.58)				
	C.Lisans ve Üstü	31	24.06 (8.24)				
Dışadönüklük	A.İlköğretim ve Altı	125	45.27 (9.38)	1.156	0.856		
	B.Lise	55	45.84 (8.57)				
	C.Lisans ve Üstü	31	46.19 (10.2)				
Deneyime Açıklık	A.İlköğretim ve Altı	125	42.14 (8.15)	1.390	0.251		
	B.Lise	55	43.22 (7.04)				
	C.Lisans ve Üstü	31	44.71 (8.75)				
Yumuşak Başlılık	A.İlköğretim ve Altı	125	49.26 (9.05)	0.186	0.830		
	B.Lise	55	48.89 (8.06)				
	C.Lisans ve Üstü	31	50.10 (9.33)				
Sorumluluk	A.İlköğretim ve Altı	125	35.96 (7.96)	0.190	0.827		
	B.Lise	55	36.44 (8.01)				
	C.Lisans ve Üstü	31	35.35 (7.25)				

Yapılan analiz sonuçlarına göre; katılımcıların toplam DZÖÖ-KF [$F_{(2-208)}= 0.238$, $p=0.788$] ve İyi Oluş [$F_{(2-208)}= 1.465$, $p=0.233$], Öz Kontrol [$F_{(2-208)}= 2.007$, $p=0.137$], Duygusallık [$F_{(2-208)}= 1.115$, $p=0.330$], Sosyallik [$F_{(2-208)}= 0.016$, $p=0.984$] alt ölçekleri ile SDKT alt ölçekleri Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm [$F_{(2-208)}= 0.030$, $p=0.971$], Dışadönüklük [$F_{(2-208)}= 1.156$, $p=0.856$], Deneyime Açıklık [$F_{(2-208)}= 1.390$, $p=0.251$], Yumuşak Başlılık [$F_{(2-208)}= 0.186$, $p=0.830$] ve Sorumluluk [$F_{(2-208)}= 0.190$, $p=0.827$] puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

4.8. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç), Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği (YPSÖ), Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) ile Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT) Puan Ortalamalarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

KAET-Ç, YPSÖ, DZÖÖ-KF ve SDKT ölçekleri ile alt ölçeklerinin puan ortalamalarının baba eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini sınamak amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 12 ve Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 12. KAET-Ç ile YPSÖ ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Tanı Grubu	n	Ort. (S.s.)	F	P	η^2	Fark
Baba-Duygusal Sıcaklık	A.İlköğretim ve Altı	86	19.01 (4.56)	0.868	0.421		
	B.Lise	70	19.46 (4.30)				
	C.Lisans ve Üstü	55	20.00 (4.09)				
Baba-Aşırı Koruyuculuk	A.İlköğretim ve Altı	86	19.60 (5.00)	1.544	0.216		
	B.Lise	70	19.16 (4.65)				
	C.Lisans ve Üstü	55	18.18 (4.29)				
Baba-Reddedicilik	A.İlköğretim ve Altı	86	9.30 (2.42)	1.818	0.165		
	B.Lise	70	8.84 (1.71)				
	C.Lisans ve Üstü	55	8.66 (2.03)				
Anne-Duygusal Sıcaklık	A.İlköğretim ve Altı	86	20.43 (4.49)	0.320	0.727		
	B.Lise	70	19.89 (4.32)				
	C.Lisans ve Üstü	55	20.31(3.47)				
Anne-Aşırı Koruyuculuk	A.İlköğretim ve Altı	86	20.37 (5.04)	0.491	0.613		
	B.Lise	70	19.64 (4.63)				
	C.Lisans ve Üstü	55	19.73 (5.39)				
Anne-Reddedicilik	A.İlköğretim ve Altı	86	9.14 (2.12)	0.160	0.852		
	B.Lise	70	9.16 (2.03)				
	C.Lisans ve Üstü	55	8.96 (2.09)				
İlişkisel Kaynaklar	A.İlköğretim ve Altı	86	24.05 (3.59)	0.003	0.997		
	B.Lise	70	24.04 (4.03)				
	C.Lisans ve Üstü	55	24.09 (3.59)				
Bireysel Kaynaklar	A.İlköğretim ve Altı	86	20.76 (2.40)	0.909	0.404		
	B.Lise	70	20.20 (2.46)				
	C.Lisans ve Üstü	55	20.55 (2.93)				
Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar	A.İlköğretim ve Altı	86	19.91 (4.11)	1.983	0.140		
	B.Lise	70	18.57 (5.22)				
	C.Lisans ve Üstü	55	18.56 (5.22)				
Ailesel Kaynaklar	A.İlköğretim ve Altı	86	20.40 (3.54)	0.614	0.542		
	B.Lise	70	20.84 (3.94)				
	C.Lisans ve Üstü	55	21.04 (3.07)				
Toplam Psikolojik Sağlamlık	A.İlköğretim ve Altı	86	85.10 (10.3)	0.326	0.722		
	B.Lise	70	83.66 (12.5)				
	C.Lisans ve Üstü	55	84.24 (11.0)				

Yapılan analiz sonucuna göre; katılımcıların KAET-Ç alt ölçekleri Baba-Duygusal Sıcaklık [$F_{(2-208)}= 0.868, p=0.421$], Baba-Aşırı Koruyuculuk [$F_{(2-208)}= 1.544, p=0.216$], Baba-Reddedicilik [$F_{(2-208)}= 1.818, p=0.165$], Anne-Duygusal Sıcaklık [$F_{(2-208)}= 0.320, p=0.727$], Anne-Aşırı Koruyuculuk [$F_{(2-208)}= 0.491 p=0.613$], Anne-Reddedicilik [$F_{(2-208)}= 0.160, p=0.852$] ile toplam YPSÖ [$F_{(2-208)}= 0.326, p=0.722$] ve İlişkisel Kaynaklar [$F_{(2-208)}= 0.003, p=0.997$], Bireysel Kaynaklar [$F_{(2-208)}= 0.909, p=0.404$], Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar [$F_{(2-208)}= 1.983, p=0.140$], Ailesel Kaynaklar [$F_{(2-208)}= 0.614, p=0.542$] ve Toplam Psikolojik Sağlamlık [$F_{(2-208)}= 0.326, p=0.722$]

208)= 1.983, $p=0.140$], Ailesel Kaynaklar [$F_{(2-208)}= 0.614, p=0.542$] alt ölçekleri puan ortalamaları baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Tablo 13. DZÖÖ-KF ile SDKT ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Tanı Grubu	n	Ort. (S.s.)	F	p	η^2	Fark
İyi Oluş	A.İlköğretim ve Altı	86	20.50 (3.66)	2.528	0.082		
	B.Lise	70	19.14 (4.45)				
	C.Lisans ve Üstü	55	20.42 (4.05)				
Öz Kontrol	A.İlköğretim ve Altı	86	15.30 (3.89)	0.835	0.435		
	B.Lise	70	15.44 (4.20)				
	C.Lisans ve Üstü	55	14.56 (3.95)				
Duygusallık	A.İlköğretim ve Altı	86	13.70 (4.04)	1.206	0.301		
	B.Lise	70	14.33 (4.87)				
	C.Lisans ve Üstü	55	13.13 (3.97)				
Sosyallik	A.İlköğretim ve Altı	86	15.60 (3.33)	0.100	0.905		
	B.Lise	70	15.53 (2.73)				
	C.Lisans ve Üstü	55	15.78 (3.50)				
Toplam DZÖÖ-KF	A.İlköğretim ve Altı	86	81.99 (11.3)	0.156	0.856		
	B.Lise	70	81.27 (10.8)				
	C.Lisans ve Üstü	55	81.07 (8.57)				
Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm	A.İlköğretim ve Altı	86	24.49 (7.81)	0.100	0.905		
	B.Lise	70	24.27 (6.74)				
	C.Lisans ve Üstü	55	23.91 (7.93)				
Dışadönüklük	A.İlköğretim ve Altı	86	45.66 (9.33)	0.185	0.831		
	B.Lise	70	45.04 (8.75)				
	C.Lisans ve Üstü	55	46.04 (9.92)				
Deneyime Açıklık	A.İlköğretim ve Altı	86	43.14 (7.67)	0.369	0.692		
	B.Lise	70	42.13 (7.88)				
	C.Lisans ve Üstü	55	43.13 (8.66)				
Yumuşak Başlılık	A.İlköğretim ve Altı	86	50.62 (8.31)	2.235	0.110		
	B.Lise	70	49.10 (9.05)				
	C.Lisans ve Üstü	55	47.44 (9.05)				
Sorumluluk	A.İlköğretim ve Altı	86	36.81 (7.41)	0.832	0.436		
	B.Lise	70	35.61 (8.46)				
	C.Lisans ve Üstü	55	35.20 (7.71)				

Yapılan analiz sonucuna göre; katılımcıların toplam DZÖÖ-KF [$F_{(2-208)}= 0.156, p=0.856$] ve İyi Oluş [$F_{(2-208)}= 2.528, p=0.082$], Öz Kontrol [$F_{(2-208)}= 0.835, p=0.435$], Duygusallık [$F_{(2-208)}= 1.206, p=0.301$], Sosyallik [$F_{(2-208)}= 0.100, p=0.905$] alt ölçekleri ile SDKT alt ölçekleri Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm [$F_{(2-208)}= 0.100, p=0.905$], Dışadönüklük [$F_{(2-208)}= 0.185, p=0.831$], Deneyime Açıklık [$F_{(2-208)}= 0.369, p=0.692$], Yumuşak Başlılık [$F_{(2-208)}= 2.235, p=0.110$], Sorumluluk [$F_{(2-208)}= 0.832, p=0.436$] alt ölçekleri ile baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

$_{208}= 2.235, p=0.110]$ ve Sorumluluk [$F_{(2-208)= 0.832, p=0.436}$] puan ortalamaları baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

4.9. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç), Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ), Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) ile Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT) Puan Ortalamalarının Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması

KAET-Ç, YPSÖ, DZÖÖ-KF ve SDKT ölçekleri ile alt ölçeklerinin puan ortalamalarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini sınamak amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 14 ve Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 14. KAET-Ç ile YPSÖ ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Tanı Grubu	n	Ort. (S.s.)	F	p	η^2	Fark
Baba-Duygusal Sıcaklık	A.1. Sınıf	59	19.88 (4.47)	1.182	0.318		
	B.2. Sınıf	55	19.98 (3.66)				
	C.3. Sınıf	59	18.92 (4.58)				
	D. 4. Sınıf	38	18.66 (4.69)				
Baba-Aşırı Koruyuculuk	A.1. Sınıf	59	19.37 (5.07)	0.557	0.644		
	B.2. Sınıf	55	18.95 (4.55)				
	C.3. Sınıf	59	19.44 (4.36)				
	D. 4. Sınıf	38	18.29 (5.01)				
Baba-Reddedicilik	A.1. Sınıf	59	8.86 (2.06)	0.414	0.743		
	B.2. Sınıf	55	8.80 (1.66)				
	C.3. Sınıf	59	9.14 (2.29)				
	D. 4. Sınıf	38	9.18 (2.49)				
Anne-Duygusal Sıcaklık	A.1. Sınıf	59	20.71 (4.08)	0.644	0.588		
	B.2. Sınıf	55	20.45 (4.41)				
	C.3. Sınıf	59	19.85 (4.29)				
	D. 4. Sınıf	38	19.68 (4.70)				
Anne-Aşırı Koruyuculuk	A.1. Sınıf	59	20.15 (5.38)	0.421	0.738		
	B.2. Sınıf	55	20.42 (4.84)				
	C.3. Sınıf	59	19.76 (4.44)				
	D. 4. Sınıf	38	19.32 (5.49)				
Anne-Reddedicilik	A.1. Sınıf	59	8.95 (2.02)	0.344	0.793		
	B.2. Sınıf	55	9.13 (1.95)				
	C.3. Sınıf	59	9.31 (2.31)				
	D. 4. Sınıf	38	8.97 (1.98)				
İlişkisel Kaynaklar	A.1. Sınıf	59	24.05 (3.71)	0.049	0.986		
	B.2. Sınıf	55	23.95 (3.97)				
	C.3. Sınıf	59	24.20 (3.74)				
	D. 4. Sınıf	38	24.00 (3.51)				
Bireysel Kaynaklar	A.1. Sınıf	59	19.98 (2.77)	1.811	0.146		
	B.2. Sınıf	55	20.58 (2.33)				
	C.3. Sınıf	59	20.54 (2.40)				
	D. 4. Sınıf	38	21.21 (2.72)				
Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar	A.1. Sınıf	59	18.69 (5.39)	0.398	0.755		
	B.2. Sınıf	55	19.24 (5.33)				
	C.3. Sınıf	59	19.00 (4.34)				
	D. 4. Sınıf	38	19.76 (3.82)				
Ailesel Kaynaklar	A.1. Sınıf	59	21.39 (3.21)	1.454	0.228		
	B.2. Sınıf	55	20.60 (3.91)				
	C.3. Sınıf	59	20.68 (3.20)				
	D. 4. Sınıf	38	19.87 (3.99)				
Toplam Psikolojik Sağlamlık	A.1. Sınıf	59	84.12 (11.6)	0.032	0.992		
	B.2. Sınıf	55	84.36 (12.3)				
	C.3. Sınıf	59	84.42 (10.2)				
	D. 4. Sınıf	38	84.84 (10.9)				

Yapılan analiz sonucuna göre; katılımcıların KAET-Ç alt ölçekleri Baba-Duygusal Sıcaklık [$F_{(2-208)}= 1.182, p=0.318$], Baba-Aşırı Koruyuculuk [$F_{(2-208)}= 0.557, p=0.644$], Baba-Reddedicilik [$F_{(2-208)}= 0.414, p=0.743$], Anne-Duygusal Sıcaklık [$F_{(2-208)}= 0.644, p=0.588$], Anne-Aşırı Koruyuculuk [$F_{(2-208)}= 0.421, p=0.738$], Anne-Reddedicilik [$F_{(2-208)}= 0.344, p=0.793$] ile toplam YPSÖ [$F_{(2-208)}= 0.032, p=0.992$] ve İlişkisel Kaynaklar [$F_{(2-208)}= 0.049, p=0.986$], Bireysel Kaynaklar [$F_{(2-208)}= 1.811, p=0.146$], Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar [$F_{(2-208)}= 0.398, p=0.755$], Ailesel Kaynaklar [$F_{(2-208)}= 1.454, p=0.228$] alt ölçekleri puan ortalamaları sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Tablo 15. DZÖÖ-KF ile SDKT ölçeği ve alt ölçekleri Puan Ortalamalarının Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Tanı Grubu	n	Ort. (S.s.)	F	P	η^2	Fark
İyi Oluş	A.1. Sınıf	59	20.03 (3.91)	1.300	0.276		
	B.2. Sınıf	55	19.27(4.56)				
	C.3. Sınıf	59	20.14 (4.05)				
	D. 4. Sınıf	38	20.95 (3.47)				
Öz Kontrol	A.1. Sınıf	59	14.69 (4.27)	1.655	0.178		
	B.2. Sınıf	55	15.87 (4.20)				
	C.3. Sınıf	59	15.53 (3.63)				
	D. 4. Sınıf	38	14.26 (3.77)				
Duygusalılık	A.1. Sınıf	59	13.59 (4.62)	2.011	0.114		
	B.2. Sınıf	55	14.53 (4.38)				
	C.3. Sınıf	59	14.08 (4.35)				
	D. 4. Sınıf	38	12.39 (3.45)				
Sosyallik	A.1. Sınıf	59	15.17 (3.19)	1.794	0.150		
	B.2. Sınıf	55	15.95 (3.14)				
	C.3. Sınıf	59	16.20 (3.43)				
	D. 4. Sınıf	38	14.97 (2.67)				
Toplam DZÖÖ-KF	A.1. Sınıf	59	80.17 (10.9)	1.658	0.177		
	B.2. Sınıf	55	82.47 (10.8)				
	C.3. Sınıf	59	83.36 (10.5)				
	D. 4. Sınıf	38	79.34 (8.49)				
Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm	A.1. Sınıf	59	23.51 (7.72)	0.440	0.725		
	B.2. Sınıf	55	24.62 (7.96)				
	C.3. Sınıf	59	24.95 (6.98)				
	D. 4. Sınıf	38	23.87 (7.26)				
Dışadönüklük	A.1. Sınıf	59	43.75 (10.2)	1.679	0.173		
	B.2. Sınıf	55	47.55 (8.15)				
	C.3. Sınıf	59	45.19 (8.81)				
	D. 4. Sınıf	38	46.05 (9.75)				
Deneyime Açıklık	A.1. Sınıf	59	41.32 (8.73)	1.556	0.201		
	B.2. Sınıf	55	44.49 (7.75)				
	C.3. Sınıf	59	42.98 (6.83)				
	D. 4. Sınıf	38	42.37 (8.58)				
Yumuşak Başlılık	A.1. Sınıf	59	47.42 (9.33)	1.305	0.274		
	B.2. Sınıf	55	49.67 (7.79)				
	C.3. Sınıf	59	49.95 (8.99)				
	D. 4. Sınıf	38	50.58 (8.97)				
Sorumluluk	A.1. Sınıf	59	34.17 (8.50)	1.592	0.192		
	B.2. Sınıf	55	36.67 (6.83)				
	C.3. Sınıf	59	36.37 (7.89)				
	D. 4. Sınıf	38	37.26 (7.91)				

Yapılan analiz sonucuna göre; katılımcıların toplam DZÖÖ-KF [$F_{(2-208)}= 1.658$, $p=0.177$] ve İyi Oluş [$F_{(2-208)}= 1.300$, $p=0.276$], Öz Kontrol [$F_{(2-208)}= 1.655$, $p=0.178$], Duygusallık [$F_{(2-208)}= 2.011$, $p=0.114$], Sosyallik [$F_{(2-208)}= 1.794$, $p=0.154$] alt ölçekleri ile SDKT alt ölçekleri Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm [$F_{(2-208)}= 0.440$, $p=0.725$], Dışadönüklük [$F_{(2-208)}= 1.679$, $p=0.173$], Deneyime Açıklık [$F_{(2-208)}= 1.556$, $p=0.201$], Yumuşak Başlılık [$F_{(2-208)}= 1.305$, $p=0.274$] ve Sorumluluk [$F_{(2-208)}= 1.592$, $p=0.192$] puan ortalamaları sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

Tartışma kısmında, araştırmadan elde edilen bulgular, daha önce yapılan çalışmalarda elde edilen bulgularla karşılaştırılmış, yorumlanmıştır.

Psikolojik Sağlamlık ile Kişilik;

Çalışmamız sonucunda toplam Psikolojik Sağlamlık puanları ile Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm arasında negatif yönlü anlamlı; Dışadönüklük, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık ve Sorumluluk arasında ise pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Sonuçlara göre psikolojik sağlamlık düzeyi ile kişilik özellikleri arasında ilişki olduğu söylenebilir. Özer (2013) üniversite öğrencilerinde psikolojik sağlamlık ile beş faktör kişilik özellikleri arasındaki ilişkiye baktığı çalışmasında, psikolojik sağlamlık puanları ile nevrozizm arasında negatif yönlü anlamlı ilişki; dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk arasında ise pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Yine Topçu (2017) psikolojik sağlamlık düzeyinde kişilik özelliklerinin yordayıcı etkisini incelediğinde; dışadönüklük, sorumluluk, yumuşak başlılık ve deneyime açıklık arasında ise pozitif yönlü anlamlı ilişki; psikolojik sağlamlık ile beş faktör kişilik özelliklerinden nevrozizm arasında negatif yönlü anlamlı ilişki bulmuştur. Araştırma sonuçlarının bulgularımızı desteklediği görülmüştür. Fayombo (2010) Karayip ergenleriyle yaptığı çalışmada, psikolojik sağlamlık ile nevrozizm arasında negatif anlamlı; sorumluluk, yumuşak başlılık, deneyime açıklık ve dışadönüklük arasında pozitif ilişki bulmuştur. Nakaya, Oshio ve Kaneko (2006) örneklemi lisans öğrencileri olan çalışmalarında psikolojik sağlamlık ile nevrozizm arasında anlamlı negatif; dışadönüklük, deneyime açıklık ve sorumluluk arasında ise pozitif ilişki bulmuştur. Campbell-Sills vd. (2006) genç erişkinlerde psikolojik sağlamlığın, kişilik, baş etme ve psikiyatrik belirtilerle ilişkisini incelediği çalışmada, psikolojik sağlamlık ile nevrozizm arasında güçlü negatif ilişki; dışadönüklük ve sorumluluk arasında güçlü pozitif ilişki saptanmıştır. Psikolojik sağlamlık ile deneyime açıklık arasında küçük ama pozitif, psikolojik sağlamlık ile yumuşak başlılık arasında ise ilişki bulunmamıştır. Oshio vd. (2018) psikolojik sağlamlık ile kişilik arasındaki ilişkiyi incelemek için yaptıkları metaanaliz çalışmasında, psikolojik sağlamlık ile nevrozizm arasında negatif; psikolojik sağlamlık ile dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık, sorumluluk arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Froutan vd. (2018) Doğu İran'da sağlık görevlilerinin örneklem alındığı çalışmada nevrozizm, deneyime açıklık ve yumuşak başlılık arasında negatif

anlamli, psikolojik sağlamlik ile dışadönüklük, sorumluluk arasında pozitif anlamli ilişki bulunmuştur. İlgili araştırma sonuçlarına bakıldığında genellikle araştırma sonuçlarımızla örtüştüğü görölmektedir. Psikolojik sağlamlik ile sorumluluk, deneyime açıklık, dışadönüklük, yumuşak başlılık gibi kişilik özellikleri ile pozitif yönlü, psikolojik sağlamlik ile duygusal dengesizlik/nevrotizm negatif yönlü olduğu söylenebilir. Werner (1995) psikolojik sağlamliğa sahip bireylerin iyi iletişim kurma, problem çözme becerileri gelişmiş, hobi ve yeteneklere sahip olma gibi özellikleri olduğunu belirlemiştir. Eley vd. (2013) araştırmaları sonucunda psikolojik sağlamliğı; olgun, sorumlu, iyimser, azimli ve iş birlikti gibi özelliklerle ilişkilendirmişlerdir. Özetle psikolojik sağlamlik ile kişilik özellikleri arasında ilişki olduğu görölmektedir.

Psikolojik Sağlamlik ile Duygusal Zeka;

Çalışma sonucunda, Psikolojik Sağlamlik Ölçeğinin İlişkisel Kaynaklar alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamli bir ilişki bulunurken Öz Kontrol ve Duygusallık alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamli bir ilişki bulunmuştur. Psikolojik Sağlamlik Ölçeğinin Bireysel Kaynaklar alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamli bir ilişki bulunurken Öz Kontrol ve Duygusallık alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamli bir ilişki bulunmuştur. Psikolojik Sağlamlik Ölçeğinin Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş alt ölçeği ve toplam duygusal zeka puanı arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamli bir ilişki bulunmuştur. Psikolojik Sağlamlik Ölçeğinin Ailesel Kaynaklar alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamli bir ilişki bulunmuştur. Toplam psikolojik sağlamlik puanları ile toplam duygusal zeka puanı ve alt ölçeklerinden İyi Oluş alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamli bir ilişki bulunurken Duygusallık alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamli bir ilişki bulunmuştur. Genel bulguya baktığımızda, psikolojik sağlamlik düzeyinin duygusal zeka düzeyi ile pozitif yönlü anlamli ilişkisi olduğu söylenebilir. Özer (2013) psikolojik sağlamlik ile duygusal zeka arasındaki ilişkiye baktığında psikolojik sağlamlik puanları ile duygusal zeka alt boyutları puanları arasında (iyi oluş, öz kontrol, duygusallık, sosyallik) pozitif yönlü anlamli düzeyde ilişki bulunmuştur. Duygusal zeka boyutlarının olumsuz yaşam olayları karşısında psikolojik sağlamliğın araştırıldığı çalışmada, duygusal zeka boyutlarının (duygusal öz-farkındalık, duygusal ifade, duygusal öz-denetim, duygusal öz-yönetim) olumsuz yaşam

olayları karşısında psikolojik sağlamlık için önemli rol oynadığı görülmüştür (Armstrong vd. 2011). Özözen Danacı ve Pınarcık (2017), okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmada, duygusal zekalarının psikolojik sağlamlık düzeyleri üzerinde etkisi olduğu görülmüştür. Campbell ve Ntobedzi (2007), lise öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, duygusal zeka ile psikolojik sıkıntı arasında doğrudan bir ilişki olmamasıyla beraber, daha yüksek duygusal zekanın psikolojik sıkıntının azalmasında ve daha uyumlu başa çıkma ile ilişkili olduğu görülmüştür. Literatüre baktığımızda Liu vd. (2012), örneklemini üniversite öğrencileri olan, duygusal zeka, yaşam doyumu, psikolojik sağlamlık gibi faktörleri araştırdığı çalışmada, duygusal zeka ile yaşam doyumu arasında pozitif anlamlı ilişki görülmüştür. Psikolojik sağlamlığın duygusal zeka ve denge üzerinde ara bulucu olduğu görülmüştür. Ergün (2016) ise ergenlerde duygusal zeka özellikleri ile psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, duygusal zekanın psikolojik sağlamlık üzerinde düşük düzeyde anlamlı olduğunu tespit etmiştir. Genel olarak araştırma sonuçları bulgularımızla örtüşmektedir. Kişinin duygusal zekasına yatırım yapıldığında paralel olarak psikolojik sağlamlık düzeyinin de daha iyi olacağı söylenebilir. Bu anlamda duygusal zeka becerilerinin geliştirilmesi önemlidir. Bu konuda psikologlara, psikolojik danışmanlara, öğretmenlere önemli görevler düşmektedir.

Kişilik ile Duygusal Zeka;

Çalışmada kişilik ile duygusal zeka arasındaki ilişkiye bakıldığında Sıfata Dayalı Kişilik Testi Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm alt ölçeği ile toplam Duygusal Zeka Ölçeği puanı, Öz Kontrol ve Duygusal Dengesizlik alt ölçekleri arasındaki pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken İyi Oluş alt ölçeği arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sıfata Dayalı Kişilik Testi Dışadönüklük alt ölçeği ile toplam Duygusal Zeka Ölçeği puanı ve İyi Oluş alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sıfata Dayalı Kişilik Testi Deneyime Açıklık alt ölçeği ile toplam Duygusal Zeka Ölçeği puanı ve İyi Oluş alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sıfata Dayalı Kişilik Testi Yumuşak Başlılık alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sıfata Dayalı Kişilik Testi Sorumluluk alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken Öz Kontrol ile negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kişilerin duygusal zeka özellikleri ile kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişki olduğu söylenebilir.

Örnekleme üniversite öğrencileri olan, kişilik boyutları ve duygusal zeka arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, duygusal zeka ile dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk arasında anlamlı pozitif ilişki; duygusal zeka ile nevroitiklik arasında anlamlı negatif ilişki bulunmuştur (Ghiabi ve Besharat, 2011). Erdoğan (2008) duygusal zekayı bazı değişkenlere göre incelediği çalışmada, dışa dönük öğrencilerin içe dönük öğrencilerden daha yüksek duygusal zekaya sahip olduklarını belirlemiştir. Sudak ve Zehir (2013) kişilik tipleri, duygusal zeka ve iş tatmini ilişkisi üzerine yaptıkları çalışmada, kişilik tiplerinden yumuşak başlılık, sorumluluk, nevroitiklik ve deneyime açıklık duygusal zekayı anlamlı düzeyde etkilerken duygusal zeka ile dışadönüklük arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Petrides ve Furnham (2001) farklı olarak duygusal zeka ile yumuşak başlılık arasında negatif yönlü düşük bir ilişki olduğunu rapor etmişlerdir. Caruso vd. (2010), duygusal zeka ve kişiliği araştırdığı çalışmada, duygusal zeka yapısının ayırt edici geçerliliğini destekleyen, geleneksel kişilik yapısından bağımsız olduğunu saptamıştır. Genel araştırma sonuçlarına bakıldığında da duygusal zeka ve kişilik tipleri arasında bir ilişki olduğu görülmektedir.

Psikolojik Sağlamlığın Yordayıcıları;

Anne Duygusal Sıcaklık, İyi Oluş, Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük ve Deneyime Açıklık alt ölçekleri kişilerin Psikolojik Sağlamlık puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur. Anne Duygusal Sıcaklık, İyi Oluş, Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük ve Deneyime Açıklık alt boyutları Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanlarının %44.4'ünü açıklamaktadır. Belirtilen bu faktörler psikolojik sağlamlığı yordama noktasında önemli değişkenlerdir. Özer (2013)'in çalışmasında beş faktör kişilik boyutları (nevroitiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık, sorumluluk) psikolojik sağlamlıktaki toplam varyansın %21.4'ünü açıklamıştır. Aynı çalışmada, duygusal zeka alt boyutlarından iyi oluş, öz kontrol, duygusallık ve sosyallik psikolojik sağlamlıktaki toplam varyansın %44'ünü açıklamaktadır. İyi oluş ve sosyallik boyutlarının psikolojik sağlamlığı yordamada önemli değişkenler olduğu saptanmıştır. Öz kontrol ve duygusallık ise psikolojik sağlamlığın önemli yordayıcıları değildir. Topçu (2017)'nin çalışmasında da yine beş faktör kişilik boyutlarından nevroitiklik, dışadönüklük ve sorumluluk boyutlarının psikolojik sağlamlıktaki toplam varyansın %35.7'sini açıkladığı görülmüştür. Yumuşak başlılık ve deneyime açıklık boyutlarının, psikolojik sağlamlığı anlamlı yordamadığı saptanmıştır. Eley vd. (2013), tıp doktorlarında kişilik özellikleri ile psikolojik sağlamlık ilişkisini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda, kişilikteki bireysel farklılıklar psikolojik sağlamlıktaki varyansın %39'unu

açıklamıştır. Özer (2013), çalışmasında ebeveynlerinin tutumunu demokratik algılayan öğrencilerin psikolojik sağlımlıkları, ebeveynlerinin tutumlarını otoriter, suçlayıcı algılayanlardan anlamlı düzeyde yüksek bulmuştur. Psikolojik sağlamlık düzeyinde ebeveyn tutumlarının da önemli olduğu düşünülebilir. Kişilik özelliklerinin ve duygusal zeka boyutlarından iyi oluş özelliğinin, ebeveyn tutumları psikolojik sağlamlığı yordamada önemli faktörler olduğu söylenebilir.

Demografik Değişkenler;

Psikolojik Sağlamlık ile Cinsiyet;

Çalışma sonucunda, kadın katılımcıların Psikolojik Sağlamlık puan ortalamaları erkek katılımcıların puan ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur. Werner (2005)'in çalışmasında da kadınların psikolojik sağlımlıkları erkeklerden yüksek bulunmuştur. Oysa bazı çalışmalarda, erkek öğrencilerin psikolojik sağlımlıklarının kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür (Erdoğan vd. 2015; Açıköz, 2016; Aslan, 2018). Psikolojik sağlamlık ile cinsiyet arasında anlamlı fark bulunmadığını belirten çalışmalar da vardır (Özcan, 2005; Aydın, 2010; Halisdemir, 2013; Gürkan, 2014; Aydın ve Egemberdiyeva, 2018). Rew, Taylor-Seehafer, Thomas, Yockey (2001), evsiz ergenlerle yaptıkları çalışmada düşük psikolojik sağlamlık düzeyi, umutsuzluk, yalnızlık, bağıllıkla ilişkiliyken cinsiyetle ilişkisi bulunmamıştır. Psikolojik sağlamlık ile cinsiyet arasındaki ilişki, araştırmalara göre değişkenlik göstermektedir.

Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Anne Baba Eğitim Düzeyi;

Çalışmamızda algılanan ebeveyn tutumları ile ebeveyn eğitim düzeyleri arasında anlamlı ilişki gözlenmiştir. Anne eğitim düzeyi lise olan kişilerin Baba-Duygusal Sıcaklık puan ortalamaları anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı kişilerin puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı olan kişilerin Baba-Reddedicilik puan ortalamaları anne eğitim düzeyi lisans ve üstü kişilerin puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi lise olan kişilerin Anne-Duygusal Sıcaklık puan ortalamaları anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı kişilerin puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı olan kişilerin Anne-Reddedicilik puan ortalamaları anne

eğitim düzeyi lisans ve üstü kişilerin puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Sonuçlara göre, eğitim düzeyi daha yüksek olan anneye sahip katılımcıların ebeveyn algı tutumu, duygusal sıcaklık yönünde diyebiliriz. Ayrıca anne baba eğitim düzeyi daha düşük olduğunda, ebeveyn algı tutumunun reddedicilik puanları daha yüksek diyebiliriz. Aslan (2018) niversite ğrencilerinde psikolojik sağıamlık düzeyinin mizaç özellikleri, travma durumları, ebeveyn tutumları ve demografik özelliklere göre incelediği çalışmada, anne eğitim durumuna göre otoriter, koruyucu-istekçi tutum algılarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, demokratik tutum algılarının ise annelerin eğitim durumuna göre farklılaştığı bulunmuştur. Annesi lise mezunu olan katılımcıların demokratik tutum algısı, annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Baba eğitim durumuna göre ise tutum algıları (demokratik, otoriter, koruyucu-istekçi) arasında anlamlı farklılaşma görülmemiştir. Aydoğdu ve Dilekmen (2016) ebeveyn tutumlarını çeşitli değişkenlere göre inceledikleri çalışmada anne baba eğitim düzeyi ile anne baba tutumları arasında anlamlı ilişki saptamışlardır. Çalışmaya göre ön lisans mezunu ebeveynlerin demokratik tutumları, ortaokul mezunu ebeveynlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Aynı çalışmada öğrenim seviyesi yükseldikçe aşırı koruyucu tutumların da yükseldiği görülmüştür. Otoriter ve izin verici alt boyutlarında ise ebeveyn eğitim düzeyine göre anlamlı fark bulunmamıştır. Yılmazer (2007) ebeveyn tutumları ile eğitim düzeyi arasındaki ilişkiye baktığında anne baba eğitim durumuna göre anne baba tutum leğinin psikolojik özerklik ve kabul/ilgi boyutlarında anlamlı fark gözlenmiştir. Eğitim düzeyinin anne babalık tutumu üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Fakat ebeveyn tutumu ile ebeveyn eğitim düzeyi arasındaki ilişkiler çalışmalara göre değişkenlik gösterdiği için genel bir yargıya varmak zordur. Konunun açıklığa kavuşması adına daha fazla sayıda çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Ebeveyn Eğitim Düzeyine Göre;

Çalışmamız sonucunda, katılımcıların toplam DZ-KF ve İyi Oluş, z Kontrol, Duygusalık, Sosyallik alt ölçekleri ile SDKT alt lekleri Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık ve Sorumluluk puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Çalışmaya göre anne eğitim düzeyi ile duygusal zeka, kişilik özellikleri arasında anlamlı fark yok denilebilir. Katılımcıların KAET- alt lekleri Baba-Duygusal Sıcaklık, Baba-Aşırı Koruyuculuk, Baba-Reddedicilik, Anne-Duygusal Sıcaklık, Anne-Aşırı Koruyuculuk, Anne-Reddedicilik ile toplam YPS ve İlişkisel Kaynaklar, Bireysel Kaynaklar, Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar,

Ailesel Kaynaklar alt ölçekleri puan ortalamaları baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Yine aynı şekilde katılımcıların toplam DZÖÖ-KF ve İyi Oluş, Öz Kontrol, Duygusallık, Sosyallik alt ölçekleri ile SDKT alt ölçekleri Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık ve Sorumluluk puan ortalamaları da baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Baba eğitim düzeyi ile ebeveyn tutumu, psikolojik sağlamlık, duygusal zeka arasında anlamlı ilişki yok denilebilir. Aslan (2018)'ın örnekleme üniversite öğrencileri olan çalışmasında da, ebeveyn eğitim düzeyine göre psikolojik sağlamlık düzeylerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır. İkiz ve Kırtıl Görmez (2010)'de ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinde duygusal zeka ve yaşam doyumunu inceledikleri çalışmada genel duygusal zeka ortalamalarında anne baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Saka ve Ceylan (2018) ergenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin aile yapılarına göre incelediği çalışmada aile yapılarına (geniş, çekirdek, parçalanmış) göre anne öğrenim düzeyi ile psikolojik sağlamlık arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Geniş aile yapısında baba eğitim düzeyi lise ve üstü mezunu olan katılımcıların psikolojik sağlamlıkları babası ilkokul ve altı mezunu olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Harrod ve Scheer (2005) ergenlerde duygusal zeka ve demografik değişkenleri inceledikleri çalışmada ebeveyn eğitim düzeyi yükseldikçe duygusal zekalarının da yükseldiğini bulmuşlardır. Çalışmalara göre ebeveyn eğitim düzeyi ile psikolojik sağlamlık, duygusal zeka vs. arasındaki ilişkiler değişkenlik gösteriyor denilebilir.

Sınıf Düzeyine Göre;

Çalışmamız sonucunda, katılımcıların KAET-Ç alt ölçekleri Baba-Duygusal Sıcaklık, Baba-Aşırı Koruyuculuk, Baba-Reddedicilik, Anne-Duygusal Sıcaklık, Anne-Aşırı Koruyuculuk, Anne-Reddedicilik ile toplam YPSÖ ve İlişkisel Kaynaklar, Bireysel Kaynaklar, Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar, Ailesel Kaynaklar alt ölçekleri puan ortalamaları sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Yine aynı şekilde katılımcıların toplam DZÖÖ-KF ve İyi Oluş, Öz Kontrol, Duygusallık, Sosyallik alt ölçekleri ile SDKT alt ölçekleri Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık ve Sorumluluk puan ortalamaları da sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Belirtilen bu alt boyutlar ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Aydın (2018)'da üniversite öğrencileriyle olan çalışmasında duygusal zeka, psikolojik sağlamlık gibi değişkenlerin sınıf düzeyine göre anlamlı fark bulunmamıştır. Üniversite öğrencileriyle yapılan bazı çalışmalarda da psikolojik sağlamlık düzeyi ile sınıf

düzeyi arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Özer, 2013; Halisdemir, 2013; Aslan, 2018). Bu çalışmalar bulgularımızla örtüşürken Gürkan (2014) ise psikolojik sağlamlık açısından üniversite 1. ve 3. sınıf düzeylerine baktığında 3. sınıf öğrencilerinin lehine fark bulmuştur. Bunun sebebi üniversite 1. sınıf öğrencilerinin yeni bir ortama girmeleri, aileden ayrılma, henüz yakın arkadaşlıklarının olmaması vs. olabilir.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Psikoloji bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık, duygusal zeka, kişilik özelliklerinin, algılanan ebeveyn tutumlarının ve demografik değişkenlerin incelendiği araştırmada analiz sonuçları özetlenmiştir:

Sıfata Dayalı Kişilik Testinin Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm alt ölçeği ile toplam Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları ve bu ölçeğin İlişkisel Kaynaklar, Bireysel Kaynaklar, Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar ve Ailesel Kaynaklar alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testinin Dışadönüklük alt ölçeği ile toplam Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları ve bu ölçeğin İlişkisel Kaynaklar, Bireysel Kaynaklar ve Ailesel Kaynaklar alt ölçekleri arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testinin Deneyime Açıklık alt ölçeği ile toplam Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları ve bu ölçeğin İlişkisel Kaynaklar ve Bireysel Kaynaklar alt ölçekleri arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testinin Yumuşak Başlılık alt ölçeği ile toplam Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları ve bu ölçeğin İlişkisel Kaynaklar ve Bireysel Kaynaklar alt ölçekleri arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testinin Sorumluluk alt ölçeği ile toplam Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları ve bu ölçeğin İlişkisel Kaynaklar ve Bireysel Kaynaklar alt ölçekleri arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin İlişkisel Kaynaklar alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken Öz Kontrol ve Duygusallık alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin Bireysel Kaynaklar alt ölçeği ile Duygusal Zeka Ölçeğinin İyi Oluş alt ölçeği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken Öz Kontrol ve Duygusallık alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Psikolojik Sağlamlık leğinin Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar alt leği ile Duygusal Zeka leğinin İyi Oluş alt leği ve toplam duygusal zeka puanı arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Psikolojik Sağlamlık leğinin Ailesel Kaynaklar alt leği ile Duygusal Zeka leğinin İyi Oluş alt leği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Toplam psikolojik sağlamlık puanları ile toplam duygusal zeka puanı ve alt leklerinden İyi Oluş alt leği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken Duygusal alt ölçekleri arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testi Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm alt leği ile toplam Duygusal Zeka leği puanı, z Kontrol ve Duygusal alt ölçekleri arasındaki pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken İyi Oluş alt leği arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testi Dışadönüklük alt leği ile toplam Duygusal Zeka leği puanı ve İyi Oluş alt leği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testi Deneyime Açıklık alt leği ile toplam Duygusal Zeka leği puanı ve İyi Oluş alt leği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testi Yumuşak Başıllık alt leği ile Duygusal Zeka leğinin İyi Oluş alt leği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sıfata Dayalı Kişilik Testi Sorumluluk alt leği ile Duygusal Zeka leğinin İyi Oluş alt leği arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunurken z Kontrol ile negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anne Duygusal Sıcaklık, İyi Oluş, Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük ve Deneyime Açıklık alt ölçekleri kişilerin Psikolojik Sağlamlık puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur. Anne Duygusal Sıcaklık, İyi Oluş, Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük ve Deneyime Açıklık alt boyutları Yetişkin Psikolojik Sağlamlık leği puanlarının %44.4'n açıklamaktadır.

Erkek ve kadın katılımcıların Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Kadın katılımcıların Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar puan ortalamaları erkek katılımcıların puan ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur.

Erkek ve kadın katılımcıların Ailesel Kaynaklar puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Kadın katılımcıların Ailesel Kaynaklar puan ortalamaları erkek katılımcıların puan ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur.

Erkek ve kadın katılımcıların Psikolojik Sağlamlık puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Kadın katılımcıların Psikolojik Sağlamlık puan ortalamaları erkek katılımcıların puan ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur. Cinsiyete göre algılanan ebeveyn tutumları, duygusal zeka ve kişilik ölçeği puanları arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Katılımcıların KAET-Ç alt ölçeği Baba-Duygusal Sıcaklık puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılıkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma Bonferroni sonuçlarına göre; anne eğitim düzeyi lise olan kişilerin Baba-Duygusal Sıcaklık puan ortalamaları anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı kişilerin puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların KAET-Ç alt ölçeği Baba-Reddedicilik puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılıkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma Bonferroni sonuçlarına göre; anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı olan kişilerin Baba-Reddedicilik puan ortalamaları anne eğitim düzeyi lisans ve üstü kişilerin puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların KAET-Ç alt ölçeği Anne-Duygusal Sıcaklık puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılıkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma Bonferroni sonuçlarına göre; anne eğitim düzeyi lise olan kişilerin Anne-Duygusal Sıcaklık puan ortalamaları anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı kişilerin puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların KAET-Ç alt ölçeği Anne-Reddedicilik puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılıkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma Bonferroni sonuçlarına göre; anne eğitim düzeyi ilköğretim ve altı olan kişilerin Anne-Reddedicilik puan ortalamaları anne eğitim düzeyi lisans ve üstü kişilerin puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların toplam DZÖÖ-KF ve İyi Oluş, Öz Kontrol, Duygusallık, Sosyallik alt ölçekleri ile SDKT alt ölçekleri Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık ve Sorumluluk puan ortalamaları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir.

Katılımcıların KAET-Ç alt ölçekleri Baba-Duygusal Sıcaklık, Baba-Aşırı Koruyuculuk, Baba-Reddedicilik, Anne-Duygusal Sıcaklık, Anne-Aşırı Koruyuculuk, Anne-Reddedicilik ile toplam YPSÖ ve İlişkisel Kaynaklar, Bireysel Kaynaklar, Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar, Ailesel Kaynaklar alt ölçekleri puan ortalamaları baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir.

Katılımcıların toplam DZÖÖ-KF ve İyi Oluş, Öz Kontrol, Duygusallık, Sosyallik alt ölçekleri ile SDKT alt ölçekleri Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık ve Sorumluluk puan ortalamaları baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir.

Katılımcıların KAET-Ç alt ölçekleri Baba-Duygusal Sıcaklık, Baba-Aşırı Koruyuculuk, Baba-Reddedicilik, Anne- Duygusal Sıcaklık, Anne-Aşırı Koruyuculuk, Anne-Reddedicilik ile toplam YPSÖ ve İlişkisel Kaynaklar, Bireysel Kaynaklar, Kültürel ve Bağlamsal Kaynaklar, Ailesel Kaynaklar alt ölçekleri puan ortalamaları sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir.

Katılımcıların toplam DZÖÖ-KF ve İyi Oluş, Öz Kontrol, Duygusallık, Sosyallik alt ölçekleri ile SDKT alt ölçekleri Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm, Dışadönüklük, Deneyime Açıklık, Yumuşak Başlılık ve Sorumluluk puan ortalamaları sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir.

6.2. Gelecek Çalışmalara İlişkin Öneriler

Bu çalışmada psikolojik sağlamlığın yordayıcılarına ve bazı değişkenler arasındaki ilişkiye bakılmıştır. İlerleyen çalışmalarda psikoloji bölümünde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyleri, duygusal zeka ve kişilik boyutları incelenebilir.

Çalışmadaki boyutlarla ilgili genelleme yapabilmek adına benzer çalışmaların yapılması literatüre katkı sağlayacaktır. Çalışma sadece özel üniversite öğrencilerini kapsamaktadır. Benzer çalışmalar devlet üniversitesi öğrencilerinde ve farklı kültürlerde de yapılabilir.

Çalışmaya göre duygusal zeka ve psikolojik sağlamlık arasında anlamlı ilişki vardır. Dolayısıyla duygusal zeka veya psikolojik sağlamlığı artıracak çalışmalar yapılabilir. Bir alanın gelişmesinin diğerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Psikolojik sağlamlık, duygusal zekanın yüksek olması kişilere avantaj olarak dönerken psikoloji öğrencilerine de hem özel yaşamlarında hem de iş yaşamlarında sağlayacağı katkı yadsınamaz. Bu durumdan dolayı ruh sağlığı çalışanlarına ve adaylarına yönelik psikolojik sağlamlık ve duygusal zeka düzeylerini artıracak çalışmalar yapılabilir. Benzer çalışmalar diğer alanlarda eğitim öğretim gören öğrencilere de düzenlenebilir. Yeşilyaprak (2001) duygusal zeka ile ilgili yapılan çalışmaları değerlendirdiğinde, duygusal zeka gelişiminin her eğitim kademesinde önemli olduğunu, duygusal zekanın akademik başarıya da katkı sağladığını belirlemiştir. Psikolojik sağlamlık, duygusal zeka ve kişilik özellikleri gibi faktörler kişinin hayatını bir çok yönden etkilediği için bu kavramlara gereken önem verilmelidir.

Işık (2016)'ın çalışmasına göre psikolojik sağlamlıkla ilgili yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunda risk faktörünün dikkate alınmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada psikolojik sağlamlık düzeylerine bakılırken kişilerin en az bir risk faktörü taşıyor olmasına dikkat edilmiştir. Daha sonraki çalışmalarda da kişilerin en az bir risk faktörü taşıyor olmasına veya kişilerin travmatik yaşantısı olup olmadığını ölçen ölçekler kullanılmasına dikkat edilmesi fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, M. (2016). *Çukurova üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinin psikolojik sağlık ile mizah tarzları ve mutluluk düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Mersin.
- Armstrong, A. R., Galligan, R. and Critchley, C. R. (2011). Emotional intelligence and psychological resilience to negative life events. *Personality and Individual Differences*, 51(3), 331-336. doi:10.1016/j.paid.2011.03.025
- Arrindell, W. A., Sanavio, E., Aguilar, G., Sica, C., Hatzichristou, C., Eisemann, M., . Ende, J. V. (1999). The development of a short form of the EMBU 1Swedish acronym for Egna Minnen Beträffande Uppfostran ("My memories of upbringing"). 1 : Its appraisal with students in Greece, Guatemala, Hungary and Italy. *Personality and Individual Differences*, 27(4), 613-628. doi:10.1016/s0191-8869(98)00192-5
- Arslan, G. (2015). Yetişkin psikolojik sağlık ölçeği'nin (YPSÖ) psikometrik özellikleri: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ege Eğitim Dergisi*, 16(2), 344-357.
- Aslan, E. (2018). *Üniversite öğrencilerinde psikolojik sağlık düzeyinin kişinin mizaç özellikleri, çocukluk dönemi travma durumları, ebeveyn tutumları ve demografik özelliklerine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Aslan, Ş. (2013). *Duyusal zeka dönüşümcü ve etkileşimci liderlik* (2. baskı). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Aydın, B. (2010). *Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka ve umut düzeyleri ile psikolojik sağlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Aydın, M. ve Egemberdiyeva, A. (2018). Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık düzeylerinin incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 3(1), 37-53.
- Aydoğdu, F. ve Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 569-585.
- Bacanlı, H., İlhan, T. ve Aslan, S. (2009). Beş faktör kuramına dayalı bir kişilik ölçeğinin geliştirilmesi: Sıfatlara dayalı kişilik testi (SDKT). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 261-279.

- Bakan, İ. ve Güler, B. (2017). Duygusal zekanın, yaşam doyumu ve akademik başarıya etkileri ve demografik özellikler bağlamında algı farklılıkları. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik araştırmalar Dergisi*, 19(33), 1-11.
- Baltaş, Z. (2015). *İnsanın dünyasını aydınlatan ve işine yansıyan ışık duygusal zeka* (7. basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bee, H. and Boyd, D. (2009). *Çocuk gelişim psikolojisi* (1. Basım). (O. Gündüz, Çev.). İstanbul: Kaknüs.
- Burger, J.M. (2006). *Kişilik* (1. basım). (İ.D. Erguvan Sarıoğlu, Çev.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (18. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Campbell, A. and Ntobedzi, A. (2007). Emotional intelligence, coping and psychological Distress: A partial least squares approach to developing a predictive model. *Electronic Journal of Applied Psychology*, 3(1), 39-54. doi:10.7790/ejap.v3i2.91
- Campbell-Sills, L., Cohan, S.L. and Stein, M. B. (2006). Relationship of resilience to personality, coping, and psychiatric symptoms in young adults. *Behaviour Research and Therapy*, 44(4), 585-599. doi:10.1016/j.brat.2005.05.001
- Caruso, D. R., Mayer, J. D. and Salovey, P. (2010). Relation of an ability measure of emotional intelligence to personality. *Journal of Personality Assessment*, 79(2), 306-320. doi:10.1207/s15327752jpa7902_12
- Cervone, D. and Pervin, L.A. (2016). *Kişilik psikolojisi kuram ve araştırma* (12. basım). (M. Baloğlu, Çev.). Ankara: Nobel.
- Cherniss, C. and Goleman, D. (2001). *The emotionally intelligent workplace* (1. baskı). San Francisco: Jossey-Bass
- Cobb, C. D., and Mayer, J. D. (2000). Emotional intelligence: What the research says. *Educational leadership*, 58(3), 14-18.
- Cooper, R. K. and Sawaf, A. (1998). *Executive EQ: Emotional intelligence in leadership and organizations*. London: Penguin.

- Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları* (7. baskı). (T. Ergene, Çev.). Ankara: Mentis.
- Cormier, S. and Hackney, H. (2015). *Psikolojik danışma stratejiler ve müdahaleler* (3. baskı). (S. Doğan, B. Yaka, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Cüceloğlu, D. (2012). *İnsan ve davranışı* (23. basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çetin, F., Yeloğlu, H. O. ve Basım N. (2015). Psikolojik dayanıklılığın açıklanmasında beş faktör kişilik özelliklerinin rolü: Bir kanonik ilişki analizi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 30(75), 81-92.
- Davis, M. (2008). *Duygusal zekanızı ölçün* (2. baskı). (S. Silahlı, Çev.). İstanbul: Alfa.
- Day, A. L., Therrien, D. L. and Carroll, S. A. (2005). Predicting psychological health: assessing the incremental validity of emotional intelligence beyond personality, Type A behaviour, and daily hassles. *European Journal of Personality*, 19(6), 519-536.
- Deniz, M.E., Erus, S. M. ve Büyükcebeci, A. (2017). Bilinçli farkındalık ile psikolojik iyi oluş ilişkisinde duygusal zekanın aracılık rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(47), 17-31.
- Deniz, M. E. ve Yılmaz, E. (2004). Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka yetenekleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişki. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (68-77). Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Deniz, M. E., Özer, E. ve Işık, E. (2013). Duygusal zeka özelliği ölçeği kısa formu: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 407-419.
- Dirik, G., Yorulmaz, O. ve Karancı, A.N. (2015). Çocukluk dönemi ebeveyn tutumlarının değerlendirilmesi: kısaltılmış algılanan ebeveyn tutumları-Çocuk formu. *Türk Psikiyatri Merkezi*, 26(2), 123-130.
- Eley, D. S., Cloninger, C. R., Walters, L., Laurence, C., Synnott, R., and Wilkinson, D. (2013). The relationship between resilience and personality traits in doctors: Implications for enhancing well being. *PeerJ*, 1. doi:10.7717/peerj.216
- Erdoğan, S., Şanlı, H.S. ve Şimşek Bekir, H. (2005). Gazi üniversitesi, eğitim fakültesi öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum problemleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(2), 479-496.

- Erdoğdu, Y. (2008). Duygusal zekanın bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 62-76.
- Erdoğan, E., Özdoğan, Ö. and Erdoğan, M. (2015). University students' resilience level: The effect of gender and faculty. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 186, 1262-1267.
- Ergün, O. (2016). *Ergenlerde duygusal zeka özellikleri ile psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Erkuş, A. ve Günlü, E. (2008). Duygusal zekanın dönüşümcü liderlik üzerine etkileri. *İşletme Fakültesi Dergisi*, 9(2), 187-209.
- Fayombo, G. (2010). The relationship between personality traits and psychological resilience among the Caribbean adolescents. *International Journal of Psychological Studies*, 2(2), 105-116. doi:10.5539/ijps.v2n2p105
- Friborg, O., Barlaug, D., Martinussen, M., Rosenvinge, J.H. ve Hijemdal, O. (2005). Resilience in relation to personality and intelligence. *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 14(1), 29-42.
- Froutan, R. Mazlom, R., Malekzadeh, J. and Mirhaghi, A. (2018). Relationship between resilience and personality traits in paramedics. *International Journal of Emergency Services*, 7(1), 4-12. doi:10.1108/ijes-12-2016-0028
- Ghiabi, B. and Besharat, M. A. (2011). An investigation of the relationship between personality dimensions and emotional intelligence. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 30, 416-420. doi:10.1016/j.sbspro.2011.10.082
- Gizir, C. A., (2007). Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler üzerine bir derleme çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 113-128.
- Goleman, D. (2017a). *Duygusal zeka neden IQ'dan daha önemlidir* (47. baskı). (B.S. Yüksel, Çev). İstanbul: Varlık.
- Goleman, D. (2017b). *İşbaşında duygusal zeka* (17. baskı). (H. Balkara, Çev.). İstanbul: Varlık.
- Göçet, E. (2006). *Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile stresle başa çıkma tutumları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

- Gürkan, U. (2014). Üniversite öğrencilerinin yılmazlık ve iyilik halinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *NWSA-Education Sciences*, 9 (1), 18-35.
- Halisdemir, D. (2013). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluşları, kendini affetme düzeyleri ve geçmişe yönelik anne kabul red algıları arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Harrod, N. R. and Scheer, S. D. (2005). An exploration of adolescent emotional intelligence in relation to demographic characteristics. *Roslyn Heights*, 40 (159), 503-512.
- Işık, Ş. (2016). Türkiye’de kendini toparlama gücü konusunda yapılmış araştırmaların incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 6(45), 65-76.
- İkiz, F. E. ve Kırtıl Görmez, S. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde duygusal zeka ve yaşam doyumunun incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(3), 1216-1225.
- İşmen, A. E. (2001). Duygusal zeka ve problem çözme. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (13), 111-124.
- Kararımak, Ö. (2006). Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 129-142.
- Kılıçarslan, F. (2010). *Bilmek yetmez 10 adımda duygusal zeka* (2. baskı). Ankara: Nobel.
- Kılıç, A., Tan, Ş., Akınoğlu, O., Oral, B., Erciyes, G., Güven, B., Köksal, F. N., Pala, A., Yetim, H., Güllaç, E. T ve Çermik, H. (2012). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Köknel, Ö. (1999). *Kaygıdan mutluluğa kişilik* (15. basım). İstanbul: Altın Kitaplar.
- Lelord, F. and Andre, C. (2018). *Zor kişiliklerle yaşamak* (26. baskı). (R. Madenci, Çev.). İstanbul: İletişim.
- Liu, Y., Wang, Z. and Lü, W. (2012). Resilience and affect balance as mediators between trait emotional intelligence and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 54(7), 850-855. doi:10.1016/j.paid.2012.12.010
- Lopes, P. N., Salovey, P. and Straus, R. (2003). Emotional intelligence, personality, and the perceived quality of social relationships. *Personality and Individual Differences*, 35(3), 641-658. doi:10.1016/s0191-8869(02)00242-8

- Luthar, S. S., Cicchetti, D., and Becker, B. (2000). The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future Work. *Child Development*, 71(3), 543-562. doi:10.1111/1467-8624.00164
- Luthar, S.S. (2013). Resilience at an early age and its impact on child psychosocial development. In: Tremblay RE, Boivin M, Peters RDeV, eds. Masten AS, topic ed. *Encyclopedia on Early Childhood Development* [online]. <http://www.child-encyclopedia.com/resilience/according-experts/resilience-early-age-and-its-impact-child-psychosocial-development>.
- Magnano, P., Craparo, G. and Paolillo, A. (2016). Resilience and emotional intelligence: which role in achievement motivation. *International Journal of Psychological Research*, 9(1), 9-20.
- Masten A.S. (1994). Resilience in individual development: Successful adaptation despite risk and adversity. In: Wang MC, Gordon EW, editors. *Educational resilience in inner-city America: Challenges and prospects*. Lawrence Erlbaum Associates: Hillsdale.
- Masten, A.S., Best, K.M. and Garmezy, N. (1990). Resilience and development: Contributions from the study of children who overcome adversity. *Development and Psychopathology*, 2(4), 425-444. doi:10.1017/s0954579400005812
- Masten, A.S. and Coatsworth, J.D. (1998). The development of competence in favorable and unfavorable environments. *American Psychological Association*, 53(2), 205-220. doi:10.1037/0003-066x.53.2.205
- Masten, A. S., and Powell, J. L. (2003). A resilience framework for research, policy, and practice. In S. S. Luthar (Ed.), *Resilience and vulnerability: Adaptation in the context of childhood adversities* (pp. 1-25). New York, NY, US: Cambridge University Press. doi: 10.1017/CBO9780511615788.003
- Masten, A. S., & Reed, M.-G. J. (2002). Resilience in development. In C. R. Snyder & S. J. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology* (pp. 74-88). New York, NY, US: Oxford University Press.
- Mayer, J. D., and Salovey, P. (1997). What is emotional intelligence? In P. Salovey & D. Sluyter (Eds.), *Emotional development and emotional intelligence: Educational implications*. New York: Basic Books.

- McCrae, R. R., and Costa Jr, P. T. (1986). Personality, coping, and coping effectiveness in an adult sample. *Journal of personality*, 54(2), 385-404.
- Nakaya, M., Oshio, A. And Kaneko, H. (2006). Corelations for adolescent resilience scale with big five personality traits. *Psychological Reports*. 98(3), 927-930. doi:10.2466/pr0.98.3.927-930
- Oshio, A., Taku, K., Hirano, M. and Saeed, G. (2018). Resilience and big five personality traits: A metaanalysis. *Personality and Individual Differences*, 127, 54-60. doi:10.1016/j.paid.2018.01.048
- Öktem, Ö. (2016). *Davranışsal nörofizyolojiye giriş* (2. baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Özcan, B. (2005). *Anne-babaları boşanmış ve anne-babaları birlikte olan lise öğrencilerinin yılmazlık özellikleri ve koruyucu faktörler açısından karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özdel, L., Bostancı, M., Özdel, O. ve Oğuzhanoglu, K.N. (2002). Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3, 155-161.
- Özer, E. (2013). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeylerinin duygusal zeka ve beş faktör kişilik özellikleri açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Özer, E. ve Deniz, M.E. (2014). Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeylerinin duygusal zeka açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(4), 1240-1248.
- Özözen Danacı, M. ve Pınarcık, Ö. (2017). Öğretmen adaylarının yılmazlık ve geleceğe yönelik umut düzeylerinin duygusal zekaya olan etkisinin incelenmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 8(29), 1054-1070.
- Perris, C., Jacobsson, L., Linndström, H., Knorrning, L., & Perris, H. (1980). Development of a new inventory for assessing memories of parental rearing behaviour. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 61(4), 265-274. doi:10.1111/j.1600-0447.1980.tb00581.x
- Petrides, K. V., and Furnham, A. (2001). Trait Emotional Intelligence: Psychometric Investigation with Reference to Established Trait Taxonomies. *European Journal of Personality*, 15, 425-448. Doi: <http://dx.doi.org/10.1002/per.416>

- Reisoğlu, S. (2014). *Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını yordamada beş faktör kişilik özellikleri, mizah tarzları ve duygusal zekanın rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Rew, L., Taylor-Seehafer, M., Thomas, N.Y. and Yockey, R.D. (2001). Correlates of resilience in homeless adolescents. *Journal of Nursing Scholarship*, 33(1), 33-40.
- Rutter, M. (2006). Implications of resilience concepts for scientific understanding. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1094(1), 1-12. doi:10.1196/annals.1376.002
- Sahi, M. And Raghavi, M. (2016). A study of personality in relation to resilience and stress. *International Journal for Innovation Education and Research*. 4(2), 10-18.
- Saka, A. ve Ceylan, Ş. (2018). Ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin aile yapılarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 68-86.
- Salovey, P., and Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185-211.
- Sudak, M. K. ve Zehir, C. (2013). Kişilik tipleri, duygusal zeka, iş tatmini ilişkisi üzerine yapılan bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(22), 141-165.
- Sürücü, M. ve Bacanlı, F. (2010). Üniversiteye uyumun psikolojik dayanıklılık ve demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 375-396.
- Steiner, C. (2014). Akıllı bir kalple duygusal okuryazarlık (3. basım). (M. Şahin ve F. Erden, Çev.). Ankara: Nobel.
- Tabachnick, B.G. and Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston: Pearson.
- Tatlıhoğlu, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin beş faktör kişilik kuramına göre kişilik özellikleri alt boyutlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, (17), 939-971.
- Terzi, Ş. (2008). Üniversite öğrencilerinin kendini toplama gücünün içsel koruyucu faktörlerle ilişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 297-306.
- Topçu, F. (2017). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde beş faktör kişilik özelliklerinin yordayıcı etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul.

- Ungar, M., and Liebenberg, L. (2011). Assessing resilience across cultures using mixed methods: Construction of the child and youth resilience measure. *Journal of Mixed Methods Research*, 5(2), 126-149. doi:10.1177/1558689811400607
- Ungar, M. (2016). *The resilience research centre adult resilience measure (RRC-ARM)*. Canada: Resilience research centre.
- Werner, E. (1984). *Resilient children*. <https://eric.ed.gov/?id=EJ314224> erişim tarihi:14.10.2018
- Werner, E. E. (1995). Resilience in development. *Current Directions in Psychological Science*, 4(3). 81-85.
- Werner, E. (2005). Resilience and recovery: Findings from the Kauai longitudinal study. *Research, Policy, and Practice in Children's Mental Health*, 19(1), 11-14.
- Yazgan İnanç, B. ve Yerlikaya, E.E. (2014). *Kişilik kuramları* (8. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Yeşilyaprak, B. (2001). Duygusal zeka ve eğitim açısından doğurguları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (25), 139-146.
- Yeşilyaprak, B. (2013). *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı kuramdan uygulamaya* (4. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Yılmaz, Y. (2007). *Anne-baba tutumları ile ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul başarıları ve özerkliklerinin gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

EKLER

Ek 1. Gönüllüleri Bilgilendirme Ve Olur (Rıza) Formu

Değerli Katılımcı,

Sizden katılmanızı istediğimiz “**Psikoloji Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık, Duyusal Zeka ve Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi**” adlı araştırma, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı öğrencisi olan Ayşe KANDEMİR tarafından Prof. Dr. Levent SÜTÇİGİL danışmanlığında yazılacak yüksek lisans tez araştırmasıdır.

Bu araştırmada, psikoloji öğrencilerinin psikolojik sağlık, duygusal zeka ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, psikolojik sağlamlığın yordayıcılarının araştırılması hedeflenmektedir. Sizlerden alınacak bu bilgiler bilimsel açıdan oldukça değerli olacaktır.

Bu amaçla size Sosyodemografik Bilgi Formu, Yetişkin Psikolojik Sağlık Ölçeği (Ypsö-21), Duyusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Form, Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (Sdkt) ve Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği sunulacaktır. Size sunulan ölçeklere açık yüreklilikle yanıt vermeniz beklenmektedir. Sizden aldığımız bu yanıtlar bu araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır.

Araştırmaya katılım tamamen isteğe bağlıdır. Araştırmaya katıldıktan sonra, ölçeklerin doldurulma anında kendinizi kötü hissetmeniz durumunda araştırmadan çekilmekte tamamen özgürsünüz. Araştırmada gizliliğini ve güvenilirliğini sağlamak için, bu form üzerine adınızı ve diğer kişisel bilgilerinizi yazmanız gönüllük ilkesine bağlı kılınmıştır.

YUKARIDAKİ BİLGİLERİ OKUDUM, BUNLAR HAKKINDA BANA YAZILI VE SÖZLÜ AÇIKLAMA YAPILDI. BU KOŞULLARDA SÖZ KONUSU ARAŞTIRMAYA KENDİ RIZAMLA, HİÇBİR BASKI VE ZORLAMA OLMASIZIN KATILMAYI KABUL EDİYORUM.

Gönüllünün Adı, Soyadı, İmzası

Araştırmayı yapan sorumlu araştırmacının Adı, Soyadı, İmzası

Ek 2. Kişisel Bilgi Formu

Sevgili öğrenciler, cevaplandıracağımız ölçekler üniversite öğrencilerinin çeşitli durumlara yönelik duygu ve düşüncelerini belirlemek amacıyla yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacaktır. Cevaplarınız bu çalışma dışında herhangi bir yerde kullanılmayacak ve paylaşılmayacaktır. Çalışmanın güvenilirliği açısından samimi cevap vermeniz son derece önemlidir. Katkılarınızdan ve duyarlılığınızdan dolayı çok teşekkür ederiz.

Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi: Ayşe Kandemir
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Levent Sütçigil

1. Cinsiyet:	E () K ()
2. Doğum Yılı:	
3. Sınıf Düzeyi:	1. Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf ()
4. Anne Eğitim Düzeyi:	Okur yazar değil () Okur yazar () İlkokul / Ortaokul () Lise () Üniversite () Yüksek Lisans / Doktora ()

5. Baba Eğitim Düzeyi:	Okur yazar değil ()
	Okur yazar ()
	İlkokul / Ortaokul ()
	Lise ()
	Üniversite ()
	Yüksek Lisans / Doktora ()

6. Herhangi bir kronik hastalık (düzenli tedavi gerektiren, süreğen sağlık problemi) yaşadınız mı?	Evet () Hayır ()
7. Herhangi bir ruhsal hastalık yaşadınız mı?	Evet () Hayır ()
8. Sizi derinden etkilediğini düşündüğünüz olumsuz bir olay yaşadınız mı?	Evet () Ne zaman? Hayır ()
9. Doğumunuz;	Normal () Erken-Prematüre ()
10. Okul hayatınızda akademik başarısızlıklar yaşadınız mı?	Evet () Hayır ()
11. Herhangi bir madde (alkol, uyuşturucu, sigara) kullanıyor musunuz?	Evet () Hayır ()
12. Anne ve babanız;	Evli () Boşanmış ()
13. Anne veya babanız herhangi bir kronik hastalık (düzenli tedavi gerektiren, süreğen sağlık problemi) ya da ruhsal bir sağlık sorunu yaşadı mı?	Evet () Hayır ()
14. Anne ve babanızın hayatta olma durumu;	İkisi de hayatta () Anne hayatta () Baba hayatta ()
	Evet ()

15. Aile üyeleriniz travmatik bir olay (ölümcül bir hastalığa sahip olma, ciddi bir trafik kazası geçirme, intihar girişimi vb.) yaşadı mı?	Hayır ()
16. Yaşadığınız aile;	Anne üvey () Baba üvey () Koruyucu/evlatlık aile () Öz aileniz ()
17. Dört çocuktan fazla bir ailede mi büyüdünüz?	Evet () Hayır ()
18. Aile içi şiddete (fiziksel, duygusal, cinsel istismara) maruz kaldınız mı?	Evet () Hayır ()
19. Aile dışında herhangi bir istismara (fiziksel, duygusal, cinsel) maruz kaldınız mı?	Evet () Hayır ()
20. Ekonomik zorluklar yaşadınız mı?	Evet () Hayır ()
21. Savaş veya teröre maruz kaldınız mı?	Evet () Hayır ()
22. Olumsuz arkadaş çevreniz (madde kullanımı, suç işleme vb.) oldu mu?	Evet () Hayır ()
23. Sık sık yaşadığınız şehri değiştirdiniz mi?	Evet () Hayır ()
24. Yaşadığınız toplumda sizi etkilediğini düşündüğünüz olumsuz bir olay yaşadınız mı?	Evet () Hayır ()
25. Yetersiz beslendiğiniz uzun süreli zamanlar oldu mu?	Evet () Hayır ()
26. Anne veya babanızın herhangi bir suç işleme davranışı oldu mu?	Evet () Hayır ()
27. Yakın çevrenizde suç işleyen bireyler oldu mu?	Evet () Hayır ()

28. Herhangi bir doğal afete maruz kaldınız mı?	Evet () Hayır ()
29. Özel eğitime muhtaç bir aile bireyiniz (anne, baba, kardeş) oldu mu?	Evet () Hayır ()
30. Toplum tarafından dışlandığınız oldu mu?	Evet () Hayır ()

Ek 3. Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği-YPSÖ

		Beni hiç tanımlamıyor	Çok az tanımlıyor	Biraz tanımlıyor	Oldukça tanımlıyor	Beni tamamen tanımlıyor
1.	Çevremdeki insanlar ile işbirliği içerisindeyimdir.	1	2	3	4	5
2.	Nitelik veya becerilere sahip olmak ve onları geliştirmek benim için önemlidir.	1	2	3	4	5
3.	Farklı sosyal ortamlarda nasıl davranacağımı bilirim (örneğin, iş, ev veya diğer sosyal ortamlar).	1	2	3	4	5
4.	Ailem hayatım boyunca genellikle beni desteklemiştir.	1	2	3	4	5
5.	Ailem benim hakkımda birçok şeyi bilir (örneğin, arkadaşlarımdan kim olduğumu, nelerden hoşlandığımı) .	1	2	3	4	5
6.	Başladığım faaliyetleri bitirmeye çalışırım.	1	2	3	4	5
7.	Dini inançlar benim için bir güç kaynağıdır.	1	2	3	4	5
8.	Sahip olduğum etnik yapıdan gurur duyuyorum.	1	2	3	4	5
9.	Nasıl hissettiğim konusunda ailem/eşim ile konuşurum (örneğin üzgün veya endişeli olduğumda).	1	2	3	4	5
10.	Bir şeyler istediğim şekilde gitmediğinde, diğer insanlara ve kendime zarar vermeden bu durumu çözebilirim (örneğin, şiddete başvurmadan veya madde kullanmadan)	1	2	3	4	5
11.	Arkadaşlarımdan desteklendiğimi düşünüyorum/hissediyorum.	1	2	3	4	5
12.	Kendimi yaşadığım topluma ait hissediyorum.	1	2	3	4	5
13.	Ailem zor zamanlarımda yanımdadır (örneğin hasta olduğumda veya başım sıkıştığında).	1	2	3	4	5
14.	Arkadaşlarımda zor zamanlarımda yanımdadır.	1	2	3	4	5
15.	Çevremde yetişkin olduğumu ve sorumluluk alabileceğimi diğer insanlara gösterebileceğim fırsatlara sahibim.	1	2	3	4	5
16.	Güçlü yönlerimin farkındayım.	1	2	3	4	5

17.	Dini aktivitelere katılım (ibadethaneye –camiye- gitmek gibi).	1	2	3	4	5
18.	Ailemle olduğumda kendimi güvende hissediyorum.	1	2	3	4	5
19.	Hayatımda gelecekte kullanacağım yeteneklerimi geliştireceğim fırsatlara sahibim (mesleki beceriler gibi)	1	2	3	4	5
20.	Yaşadığım toplumun kültürünü ve geleneklerini seviyorum.	1	2	3	4	5
21.	Bu ülkenin vatandaşı olduğum için gurur duyuyorum.	1	2	3	4	5

Ek 4. Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Form

DUYGUSAL ZEKA ÖZELLİĞİ ÖLÇEĞİ (TEIQue-SF) KISA FORM

Yönerge: Lütfen aşağıdaki her ifadeyi o ifadeye katılma ya da katılmama derecenizi yansıtan rakamı daire içine alarak cevaplayınız. İfadelerin tam anlamı hakkında çok uzun düşünmeyiniz. Hızlı ilerleyiniz ve kesin cevaplar vermeye çalışınız. İfadelerin tam anlamı hakkında çok uzun düşünmeyiniz. *1- Doğru ya da yanlış cevap yoktur. 1-Hiç katılmıyorum 7-Tamamen katılıyorum arasında 7 cevap seçeneğiniz vardır. İlginiz ve zaman ayırdığınız için teşekkürler.*

1 2 3 4 5 6 7

Kesinlikle Katılmıyorum

Kesinlikle katılıyorum

1. Genel anlamda, yüksek motivasyonlu birisiyim.	1	2	3	4	5	6	7
2. Duygularımı düzenlemekte genellikle zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
3. İnsanlarla etkin bir biçimde başedebilirim.	1	2	3	4	5	6	7
4. Verdiğim kararlarımı sıklıkla değiştirme eğilimim vardır.	1	2	3	4	5	6	7
5. Çoğu zaman hangi duyguyu hissettiğimi ayırt edemem.	1	2	3	4	5	6	7
6. Birçok iyi özelliğe sahip olduğumu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7
7. Haklarımı savunmak benim için genellikle zordur.	1	2	3	4	5	6	7
8. Diğer insanların duygularını bir şekilde etkileyebilme yeteneğim vardır.	1	2	3	4	5	6	7
9. Olayların akışına göre hayatımı düzenlemek benim için genellikle zordur.	1	2	3	4	5	6	7
10. Genelde stresle başedebilirim.	1	2	3	4	5	6	7
11. Yakınlarıma, duygularımı göstermekte genelde zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
12. Motivasyonumu devam ettirmekte zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
13. Genel olarak, hayatımdan memnunum.	1	2	3	4	5	6	7
14. Sonradan pişman olacağım şeyleri yapma eğilimim vardır.	1	2	3	4	5	6	7
15. Sıklıkla duraksar ve hissettiklerimi düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7

16. Kişisel donanımlarımın, güçlü yönlerimin tam olduğuna inanıyorum.	1	2	3	4	5	6	7
17. Tartışırken haklı olduğumu bilsem dahi, geri çekilmeye meyilliyim.	1	2	3	4	5	6	7
18. Genellikle, hayatımda işlerin yolunda gideceğine inanırım.	1	2	3	4	5	6	7
19. Bana çok yakın olan kişilerle bile, aramda bağ oluşturmak benim için zordur.	1	2	3	4	5	6	7
20. Genellikle, yeni çevreye uyum sağlama yeteneğim vardır.	1	2	3	4	5	6	7

Ek 5. Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT)

Açıklama: Aşağıda bireyleri tanımak için kullanılan sıfat çiftleri verilmektedir. Sizden istenen, her bir sıfat çiftini okuyarak size uygunluk derecesine karar vermenizdir. Her sıfat çifti için bir tek daireyi doldurunuz. Doğru cevap yoktur, size uygun cevap vardır. Bunu dikkate alarak cevaplamaya çalışınız. Cevaplarınızı aşağıdaki örneklere göre belirtiniz.

	Çok uygun	Oldukça uygun	Biraz uygun	Ne uygun, ne uygun değil	Biraz uygun	Oldukça uygun	Çok uygun	
İçedönük	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Dışadönük
İçedönük	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	Dışadönük
İçedönük	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	Dışadönük

Bu örneklerde,

- 1.Örnek kişi kendini oldukça içedönük olarak görmektedir,
- 2.Örnek ise kişi kendini çok dışadönük olarak görmektedir,
- 3.Örnek ise kişi bu boyutlarda kararsızdır veya her iki sıfatı da kendine uzak veya yakın görmektedir, anlamına gelmektedir.

		Çok uygun	Oldukça uygun	Biraz uygun	Ne uygun, ne uygun değil	Biraz uygun	Oldukça uygun	Çok uygun	
1	Sakin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Sinirli
2	Yalnızlığı tercih eden	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Sosyal (topluluğu seven)
3	Sanata ilgisiz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Sanata ilgili
4	Kindar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Affedici
5	Düzensiz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Düzenli
6	Sabırlı	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Sabırsız
7	Silik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Atak
8	Hayal gücü zayıf	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hayal gücü kuvvetli
9	(Başkalarına) kayıtsız	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Yardımsız
10	Sorumsuz	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Sorumluluk sahibi
11	Rahat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tedirgin
12	Uyuşuk, eliağır	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Canlı
13	Dargörüşlü	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Geniş görüşlü
14	Rekabetçi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	İşbirliği yapan
15	Hırslı değil	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hırslı
16	Tutarlı	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tutarsız

17	Durgun	○	○	○	○	○	○	○	○	Delidolu
18	Alışılmış	○	○	○	○	○	○	○	○	Yenilikçi
19	Kibirli	○	○	○	○	○	○	○	○	Alçakgönüllü
20	Dikkatsiz	○	○	○	○	○	○	○	○	Dikkatli
21	İyimser	○	○	○	○	○	○	○	○	Karamsar
22	Neşesiz	○	○	○	○	○	○	○	○	Neşeli
23	Meraksız	○	○	○	○	○	○	○	○	Meraklı
24	Asi	○	○	○	○	○	○	○	○	Uysal, yumuşak başlı
25	Gayretsiz	○	○	○	○	○	○	○	○	Gayretli
26	Huzurlu	○	○	○	○	○	○	○	○	Huzursuz
27	Arka planda kalan	○	○	○	○	○	○	○	○	Öne çıkan
28	Tutucu	○	○	○	○	○	○	○	○	Liberal
29	Acımasız	○	○	○	○	○	○	○	○	Merhametli
30	Hazırlıksız	○	○	○	○	○	○	○	○	Hazırlıklı
31	Kaygısız	○	○	○	○	○	○	○	○	Kaygılı
32	Dikkat çekmeyen	○	○	○	○	○	○	○	○	Baskın, belirgin
33	İlgileri dar	○	○	○	○	○	○	○	○	İlgileri geniş
34	Bencil	○	○	○	○	○	○	○	○	Fedakâr (diğergam)
35	Disiplinsiz	○	○	○	○	○	○	○	○	Disiplinli
36	Yeni ilişkilere kapalı	○	○	○	○	○	○	○	○	Yeni ilişkilere açık
37	Etkisiz	○	○	○	○	○	○	○	○	Etkili
38	Hoşgörüsüz	○	○	○	○	○	○	○	○	Hoşgörülü
39	Donuk	○	○	○	○	○	○	○	○	Coşkulu
40	İnatçı	○	○	○	○	○	○	○	○	Uzlaşmacı

Ek 6. Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu (KAET-Ç)

Aşağıda çocukluğunuz ile ilgili bazı sorular yer almaktadır.

Anketi doldurmadan önce aşağıdaki yönergeyi lütfen dikkatle okuyunuz:

1. Anketi doldururken, anne ve babanızın size karşı olan davranışlarını nasıl algıladığınızı hatırlamaya çalışmanız gerekmektedir. Anne ve babanızın çocukken size karşı davranışlarını tam olarak hatırlamak bazen zor olsa da, her birimizin çocukluğumuzda anne babamızın kullandıkları prensiplere ilişkin bazı anılarımız vardır.

2. Her bir soru için anne ve babanızın size karşı davranışlarına uygun seçeneği yuvarlak içine alın. Her soruyu dikkatlice okuyun ve muhtemel cevaplardan hangisinin sizin için uygun cevap olduğuna karar verin. Soruları anne ve babanız için ayrı ayrı cevaplayın.

Örneğin;

Anne ve babam bana iyi davranırlardı.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

		Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, Çoğu zaman
1. Anne ve babam, nedenini söylemeden bana kızarlardı ya da ters davranırlardı.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
2. Anne ve babam beni överlerdi.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
3. Anne ve babamın yaptıklarım konusunda daha az endişeli olmasını isterdim.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
4. Anne ve babam, bana hak ettiğimden daha çok fiziksel ceza verirlerdi.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
5. Eve geldiğimde, anne ve babama ne yaptığımı hesabını vermek zorundaydım.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
6. Anne ve babam ergenliğimin uyarıcı, ilginç ve eğitici olması için çalışırlardı.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
7. Anne ve babam, beni başkalarının önünde eleştirirlerdi.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
8. Anne ve babam, bana birşey olur korkusuyla başka çocukların yapmasına izin verilen şeyleri yapmamı yasaklardı.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
9. Anne ve babam, herşeyde en iyi olmam için beni teşvik ederlerdi.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
10. Anne ve babam davranışları ile, örneğin üzgün görünerek, onlara kötü davrandığım için kendimi suçlu hissetmeme neden olurlardı.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
11. Anne ve babamın bana birşey olacağına ilişkin endişeleri abartılıydı.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
	Baba	1	2	3	4

12. Benim için birşeyler kötü gittiğinde, anne ve babamın beni rahatlatmaya ve yüreklendirmeye çalıştığını hissedirdim.	Anne	1	2	3	4
13. Bana ailenin 'yüz karası' ya da 'günah keçisi' gibi davranılırdı.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
14. Anne ve babam, sözleri ve hareketleriyle beni sevdiğini gösterirdi.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
15. Anne ve babamın, erkek ya da kız kardeşimi(lerimi) beni sevdiğinden daha çok sevdiğini hissedirdim.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
16. Anne ve babam, kendimden utanmama neden olurlardı.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
17. Anne ve babam, pek fazla umursamadan, istediğim yere gitmeme izin verirdi.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
18. Anne ve babamın, yaptığım herşeye karıştıklarını hissedirdim.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
19. Anne ve babamla aramda sıcaklık ve sevecenlik olduğunu hissedirdim.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
20. Anne ve babam, yapabileceklerim ve yapamayacaklarımla ilgili kesin sınırlar koyar ve bunlara titizlikle uyarlardı.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
21. Anne ve babam, küçük kabahatlarım için bile beni cezalandırırlardı.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
22. Anne ve babam, nasıl giyinmem ve görünmem gerektiği konusunda karar vermek isterlerdi.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4
23. Yaptığım birşeyde başarılı olduğumda, anne ve babamın benimle gurur duyduklarını hissedirdim.	Baba	1	2	3	4
	Anne	1	2	3	4